

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**SYSTÉM NAsAZENÍ A ŘÍZENÍ ZÁCHRANÁŘSKÉ
HUMANITÁRNÍ POMOCI POSKYTOVANÉ DO
ZAHRANIČÍ**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Hynek Sojka
Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzová připravenost

Vedoucí práce: Mgr. Alena Horáková

Datum odevzdání práce: 17.5.2012

Abstrakt

System nasazení a řízení záchranné humanitární pomoci poskytované do zahraničí.

Diplomová práce pojednává o humanitární pomoci poskytované z České republiky do zahraničí. Na problematiku humanitární pomoci je zde nahlíženo z hlediska vlastního poskytování a systému řízení této pomoci, neboť dosud nebyla tato problematika zpracována do ucelené publikace. Stále narůstající význam tohoto problému vychází zejména ze zvýšení počtu mimořádných událostí zapříčiněných samotnou přírodou na straně jedné a lidskou činností na straně druhé.

První část diplomové práce charakterizuje především dva základní pojmy a to Humanitární pomoc a Mimořádnou událost včetně vymezení právních předpisů týkajících se dané problematiky z pohledu Evropské unie a České republiky. Dále jsou zde vymezeny a popsány hlavní praktické nástroje mechanismu pomoci tzv. Moduly civilní ochrany, které vysílají do zemí postižených mimořádnou událostí členské státy Evropské unie včetně České republiky. Na teoretickou část práce navazuje část výzkumná, která na základě reálné případové studie – poskytnuté humanitární pomoci v době povodní do Polské republiky v roce 2010, určuje a vymezuje systém strategického a operačního řízení. Tento systém je zaměřen především na prvotní stupeň řízení, který lze definovat, jako řízení od přijetí informace o mimořádné události s žádostí o pomoc až do odjezdu záchranné humanitární pomoci z ČR do místa postiženého mimořádnou událostí. V kapitole s názvem Diskuze je pro srovnání uveden systém řízení používaný v Polské republice. Dále se tato kapitola zabývá financováním, neboť právě finanční aspekty hrají důležitou roli během celého mechanismu.

Závěr práce je věnován návrhu postupu, který svými na sebe navazujícími kroky dává jasný návod krizovému managementu, jak postupovat během prvotního stupně řízení. Tento návrh je zde uveden ve formě praktického dokumentu, který může sloužit jako „kontrolní seznam událostí“ tzv. Checklist. Důležitým bodem je zde shrnutí kroků, které nesmí být během mechanismu poskytování a řízení opomenuty, a to s jediným cílem, aby humanitární pomoc byla co nejrychleji a nejúčinněji poskytnuta do oblasti postižené mimořádnou událostí.

Abstract

The system of deployment and management of the rescue humanitarian assistance abroad.

This thesis deals with humanitarian assistance from the Czech Republic abroad. The issue of humanitarian assistance is viewed in terms of its own management system and by providing this assistance. The humanitarian assistance has not been compiled into a comprehensive publication before. The constant increasing importance of this problem comes mainly from an increase in the number of disasters caused by the nature on the one hand, and human activities on the other.

The first part, mainly characterizes two basic concepts – The Humanitarian assistance and The Emergency, including definitions of legislation of this issue from the perspective of the European Union and the Czech Republic. There are also identified and described the major practical mechanisms of the assistance - The civil protection modules which send the member states of The European Union, including the Czech Republic, to countries affected by the emergency. This theoretical part of the thesis is followed by a research based on real case studies - provided humanitarian assistance during the floods in Poland in 2010, identifies and defines the system of strategic and operational management. This management is especially focused on the initial stage of proceedings, which is defined as a management of received information about the emergency with a request for assistance until arrive the humanitarian assistance from the Czech Republic. In the chapter titled the Discussion is given the view on comparison of management system used in Poland. Furthermore, this chapter deals with the financing of the humanitarian assistance, since financial aspects have an important role during the whole mechanism. The conclusion tries to show a procedure, which gives step-by-step crisis management clear guidance on how to proceed during the initial levels of management. This procedure is shown here in the form of a practical document that can serve as a ‘check-list events’ the Checklist. The important point here is a summary of the steps that must not be omitted during proceeding and management of this mechanism, with the only aim – to provide the humanitarian assistance quickly and efficiently to the affected area.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 10.5.2012

.....

Bc. Hynek Sojka

Poděkování

Děkuji touto cestou vedoucí diplomové práce Mgr. Aleně Horákové z Ministerstva vnitra - Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR za odborné vedení při zpracování této diplomové práce. Rovněž děkuji Ing. Jiřímu Cinádrovi za odborné rady z oblasti práva a strategického řízení. Dále děkuji všem příslušnicím a příslušníkům z Hasičského záchranného sboru České republiky za erudované odpovědi na otázky z oblastí humanitární pomoci.

Obsah

Úvod	9
1. Současný stav	10
1.1. Humanitární pomoc.....	11
1.1.1. Rozdělení humanitární pomoci.....	12
1.2. Mimořádné události.....	14
1.2.1. Druhy mimořádných událostí.....	14
1.2.1.1. Přírodní mimořádné události.....	16
1.2.1.2. Antropogenní mimořádné události.....	17
1.3. Rozbor právních norem.....	19
1.3.1. Právní systém Evropské unie.....	19
1.3.2. Právní systém České republiky.....	21
1.3.3. Humanitární pomoc z pohledu legislativy EU.....	22
1.3.3.1. Nejdůležitějších rozhodnutí Rady a Komise EU.....	25
1.3.3.2. Charakteristika jednotlivých typů modulů CO.....	31
1.3.4. Humanitární pomoc z pohledu legislativy ČR.....	50
2. Cíl práce a hypotéza	53
2.1. Cíl práce.....	53
2.1.1. Výzkumná otázka.....	53
2.2. Hypotéza.....	53
3. Metodika	54
4. Výsledky	55
4.1. Kontaktní a řídicí bod ČR.....	55
4.2. Systém nasazení a řízení Humanitární pomoci.....	56
4.2.1. Případová analýza systému řízení záchranářské humanitární pomoci.....	61
4.2.1.1. Zhodnocení systému nasazení a řízení.....	68

5. Diskuze	70
5.1. Systém řízení Polské republiky.....	70
5.2. Finanční aspekty Humanitární pomoci.....	73
6. Závěr	75
7. Klíčová slova	81
7.1. Překlad klíčových slov.....	81
8. Seznam použitých zdrojů	82
9. Přílohy	86

Seznam použitých zkratek

CECIS	Common Emergency Communication and Information System
DG-ECHO	Directorate-General European Community Humanitarian Office
GDACS	Global Disaster Alert and Coordination System
HP	Humanitární pomoc
IAEA	International Atomic Energy Agency
INSARAG	International search and rescue advisory group
IZS ČR	Integrovaný záchranný systém České republiky
MIC	Monitoring and Information Centre
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra-Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České Republiky
NATO	The North Atlantic Treaty Organization
OECD	Organisation for Economic Co-Ordination and Development
OPIS	Operační a informační středisko
OSN	United Nations Organization
OSOCC	On-Site Operations Coordination Centre
SÚJCHBO	Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany
UN-OCHA	United Nations – Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
USAR	Urban Search and Rescue
WHO	World Health Organization

Úvod

V dnešní době jsme často svědky lidského utrpení, které vzniká díky stále čtenějším katastrofám a technologickým havariím. Tyto mimořádné události se vyskytují v různém rozsahu a téměř na celé naší planetě. Posledním důkazem nám může být situace v Japonsku, kde souhra přírodní katastrofy s následnou havárií jaderných reaktorů způsobuje velmi rozsáhlé problémy, které ve svém důsledku ovlivňují krizový management a to jak v přípravě na mimořádné události, tak při vlastních způsobech řešení. Proto i strategický management zvládání těchto mimořádných událostí musí být celosvětovou prioritou a to jak národních tak i mezinárodních úřadů.

Jedním z nejdůležitějších faktorů zvládání těchto katastrof, je včasné poskytování Humanitární pomoci jako prvořadě odpovědi na humanitární krizi. Humanitární pomoc tak můžeme definovat, jako určitý krátkodobý výraz solidarity, jejímž hlavním cílem je záchrana života a zmírnění utrpení. Jedná se o „první pomoc“ a zároveň jde o tzv. předstupeň dalších, již systematicky zaměřených forem pomoci až např. po následnou rozvojovou pomoc. Česká republika za tímto účelem již několik let poskytuje do zahraničí dle požadavků a potřeb postižených států Humanitární pomoc. Jde především o pomoc záchranářskou, materiální, finanční, poradenskou, nebo kombinovanou. Tato pomoc je poskytována buď přímo postiženému státu, nebo např. prostřednictvím mezinárodních vládních i nevládních organizací. Systém řízení humanitární pomoci je koordinován řadou národních a mezinárodních organizací a to vždy tak, aby se předešlo neefektivní pomoci ze strany pomáhajících států. V České republice jde především o spolupráci mezi resorty ministerstva vnitra, ministerstva zahraničních věcí a vzhledem k finanční náročnosti i ministerstva financí. Na mezinárodní úrovni jde o více organizací, které za tímto účelem ustavily specializované koordinačně - řídicí úřady. Jedná se např. o Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí Organizace spojených národů, nebo odbor Humanitární pomoci Evropské unie.

1. Současný stav

Dlouhodobá tradice vycházející z lidské historie a kultury předpokládá, že lidé nacházející se v příznivé ekonomické situaci poskytnou své prostředky lidem chudším, jež pomoc potřebují a to nejen v dobách války nebo při přírodních katastrofách, ale i v období mírového stavu. Základem pro formování této tradice jsou především etické hodnoty jednotlivých náboženství, filozofické směry, ale i např. tradice odborů. Shrneme-li výše popsané, zjistíme, že takto definovaná tradice vychází ze dvou základních pramenů, kterými je na jedné straně pramen eticko-náboženský a na straně druhé pramen věcně-politický. Pramen eticko-náboženský vychází např. z křesťanských či islámských hodnot pomoci lidem, kteří se ocitnou v nouzi nebo z myšlenky humanismu. Pramen věcně-politický se odvíjí především od zahraniční politiky státu. Pomáhající stát tak v dlouhodobém horizontu ušetří nemalé finanční prostředky, které by musel vynakládat např. na zajištění vlastní bezpečnosti a prosperity.

V současné době má humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí mnoho forem a podob, odvíjejících se zejména od specifika té které negativní mimořádné události. Základní formy zahraniční pomoci lze tedy podle účelu rozčlenit především na pomoc humanitární a pomoc rozvojovou, jejíž prostředky směřují zejména do oblastí sociální a ekonomické a na rozdíl od pomoci humanitární je poskytována v rámci delšího časového intervalu.

1.1 Humanitární pomoc

Humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí má obvykle krátkodobou formu, z důvodu bezprostřední reakce na aktuální krizi¹ a to pouze do doby, než je postižená oblast opět schopna fungovat samostatně. Prvořadým úkolem humanitární pomoci je především řešit problematiku týkající se přežití obyvatelstva, zajištění základní lékařské péče, budování dočasného přístřeší a distribuce základní potravinové pomoci, léků, hygienických potřeb, ošacení apod. Hlavním cílem humanitární pomoci je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí postižených účinky mimořádných událostí², jakož i zmírňovat následky mimořádných událostí, jejichž účinky působí v delším časovém úseku. Převážná část finančních prostředků potřebných k plnění závazků v oblasti humanitární pomoci je dotována především státními rozpočty jednotlivých států popř. uskupení³. Humanitární pomoc do zahraničí se poskytuje způsobem, který účinně naplňuje její cíle, zejména poskytnutím materiální humanitární pomoci ve formě daru, zapojováním do záchranných operací, vysíláním odřadů⁴ nebo odborníků⁵. Humanitární pomocí se rozumí i peněžitá pomoc, příspěvky mezinárodním organizacím či projekty humanitární pomoci.

¹ Například v podobě rozsáhlých povodní nebo zemětřesení.

² Mimořádná událost je definována dle § 2 odst 1. písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů jako: škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Vyhledávání v zákonech. *Portál veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>

³ Mezi taková uskupení řadíme zejména Evropskou unii a Spojené státy americké.

⁴ Odřad je celek dočasně organizovaný ke splnění určitého úkolu. Velikost a složení odřadu se řídí jeho určením. Obvykle se skládá z jednoho nebo více různých druhů bezpečnostních sborů.

⁵ Příkladem mohou být odborníci z řad zaměstnanců Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

1.1.1 Rozdělení humanitární pomoci

Z všeobecného hlediska může být humanitární pomoc do postižených oblastí posílána v několika formách, mezi které patří:⁶

1. **Pomoc záchranářská** – je prováděna speciálními typy odřadů. Tyto odřady jsou složeny tak, aby odpovídaly potřebám v místě mimořádné události (USAR odřad, požární odřad, povodňový odřad, atp.). V České republice jsou členy odřadů především příslušníci HZS ČR a dále mohou být součástí odřadu také příslušníci PČR, záchranáři kynologických brigád, zaměstnanci SÚJB, apod⁷. O poskytnutí jakéhokoli druhu humanitární pomoci do postižených zemí rozhoduje vždy Ministerstvo zahraničních věcí v dohodě s Ministerstvem vnitra.
2. **Pomoc materiální** – je poskytována na základě konkrétní žádosti státu postiženého mimořádnou událostí. O materiální humanitární pomoci rozhoduje Ministerstvo vnitra také v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí.
3. **Pomoc finanční** – znamená poskytnutí finančních prostředků např. humanitárním organizacím formou účelově vázaného převodu na operace v postiženém regionu, případně přímo orgánům postižené země.
4. **Pomoc technická a poradenská** – spočívající především ve vysílání specialistů nebo poskytnutí informací směřujících k zamezení ztrát na lidských životech nebo omezení materiálních škod.
5. **Pomoc kombinovaná** – prováděná například odřady USAR ve spolupráci společně s odborníky ze SÚJB.

⁶ Poskytování humanitární pomoci do zahraničí. *USAR* [online]. 2006 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=196>

⁷ V současnosti má Česká republika v databázi expertů 51 odborníků a v databázi Styčných důstojníků 26 příslušníků HZS ČR.

Z pohledu Evropské unie existují navíc ještě tyto formy humanitární pomoci:⁸

- 1. Okamžitá pomoc** - poskytuje se ve formě hotovosti na nákup základních potřeb, kterými jsou např. léky, potraviny, stany, nebo na financování prací na rekonstrukci a obnovu oblasti po přírodní pohromě.
- 2. Potravinová pomoc** - poskytuje se formou financování potravin v regionech postižených hladomorem nebo suchem, s cílem zabezpečit dostatek zásob do té doby, než se stabilizuje místní produkce potravin, anebo financováním nouzového zásobování potravinami v případě nečekaného nedostatku v důsledku přírodní či člověkem způsobené katastrofy.
- 3. Pomoc poskytovaná uprchlíkům** - poskytuje se formou kombinované pomoci a to do doby návratu uprchlíků do země původu.

Mezi další formy pomoci řadíme dále tzv. Přeshraniční spolupráci. Jedná se dvoustranné mezistátní dohody o spolupráci a pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Česká republika tyto dohody uzavřela se všemi sousedními státy a Maďarskem. Na základě přeshraniční spolupráce jednotky příslušného územního celku našeho státu provádějí zásah na územním celku sousedního státu a naopak.⁹

⁸ Evropská unie je politická a ekonomická unie tvořená 27 evropskými státy.

⁹ Příkladem může být Jihočeský kraj, který má tyto dohody uzavřené s Horním a Dolním Rakouskem a Bavorskem.

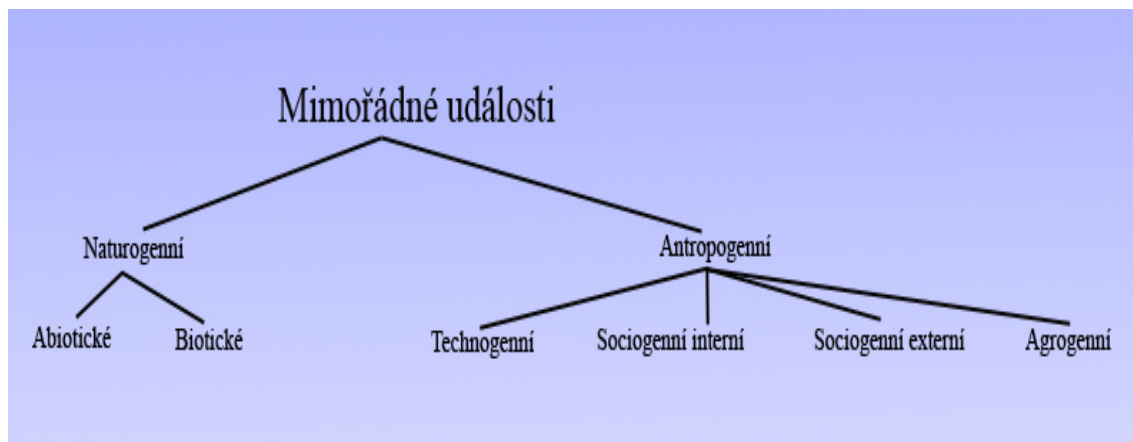
1.2 Mimořádné události

Téměř každé společenské uskupení je během doby své existence vystaveno působení celé řady mimořádných událostí, které ovlivňují jeho vývoj a proto si lze pro tyto účely představit mimořádnou událost jako děj, který je z části nebo zcela neovladatelný, který vznikl v souvislosti s provozem technických zařízení, působením živelních pohrom, havárií, neopatrným zacházením s nebezpečnými látkami, vlivem epidemií nebo jiného nebezpečí, jenž ohrožuje životy a zdraví lidí, majetkové hodnoty nebo životní prostředí. Pojem mimořádná událost má však i své právní zakotvení a to v § 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v němž je uvedeno, že: mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

1.2.1 Druhy mimořádných událostí

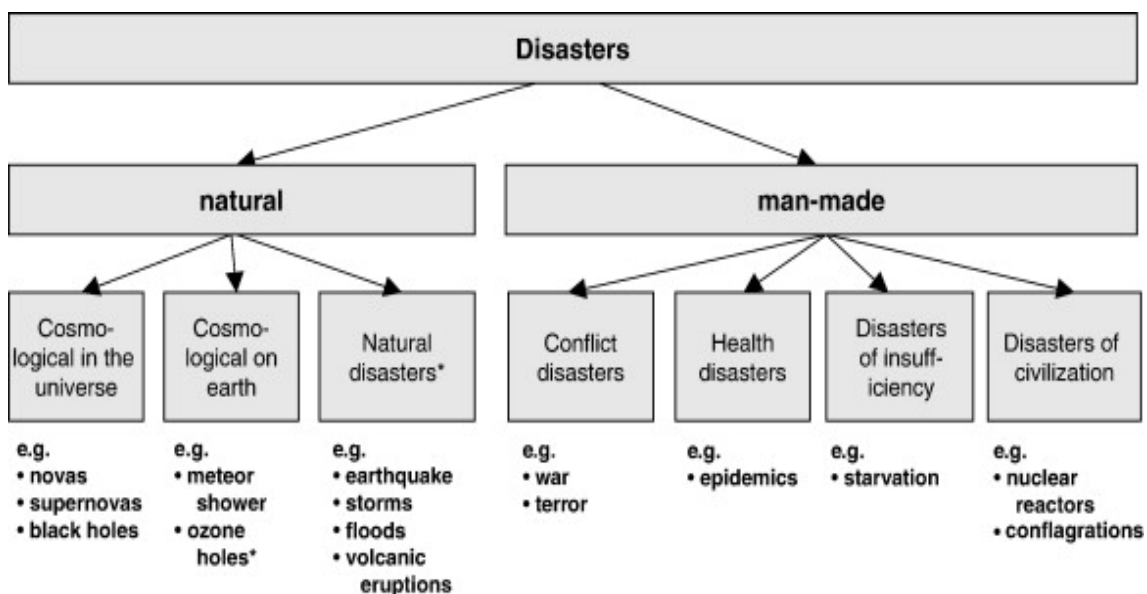
Pomineme-li pro tuto chvíli mimořádné události zapříčiněné působením přírodních živlů, došlo na konci minulého století ze strany České republiky a jiných evropských zemí k přehodnocení bezpečnostní situace, neboť vlivem výrazných mezinárodně politických změn došlo k minimalizaci napětí mezi jednotlivými státy a tím i menší pravděpodobnosti vzniku mezinárodního vojenského konfliktu. Do popředí se tak dostala rizika, jejichž příčina vychází z nevojenských oblastí a pokud budeme brát v úvahu jednotlivé hrozby v celosvětovém měřítku, jsme v dnešní době ohroženi především terorismem, organizovanou kriminalitou a šířením zbraní hromadného ničení. V dnešní moderní době a s ní neustále se zvyšujícími se nároky rostou i potřeby po energiích, surovinách a spotřebních hodnotách z čehož vychází zejména riziko vzniku antropogenních událostí, jako jsou například rozsáhlé ropné havárie, havárie v dopravě, narušení dodávek elektrické energie, plynu, vody a jiné.

Obrázek č. 1. Příklad členění mimořádných událostí v ČR

Zdroj: Hradec Králové – oficiální stránky statutárního města¹⁰

Obrázek č. 2. Příklad členění mimořádných událostí v zahraničí

Zdroj: Federal emergency management agency¹¹

¹⁰ Hradec Králové oficiální stránky statutárního města [online]. Hradec Králové : 1. února 2010 [cit. 2012-01-03]. Základní rozdělení mimořádných událostí. Dostupné z WWW: <http://www.hradeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti>.

¹¹ Disasters & Maps: Types of Disasters. FEMA [online]. 2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.fema.gov/hazard/index.shtm>

1.2.1.1 Přírodní mimořádné události

Přírodní, nebo-li antropogenní mimořádné události jsou projevem vývoje Země a jejího okolí, který má dopad na lidskou společnost. Mimořádná událost přírodního charakteru je někdy označována také jako živelní pohroma a vzniká v důsledku škodlivého působení přírodních sil na zemský povrch. Z hlediska přírodovědeckého může mimořádnou událost způsobit živá příroda, kdy může dojít ke vzniku biotických mimořádných událostí nebo příroda neživá a v tom případě hovoříme o událostech abiotických.

Biotické mimořádné události

Biotické mimořádné události vznikají působením živé přírody, resp. jejích živých organismů a vzájemnými vztahy mezi těmito organismy. Mezi příklady těchto mimořádných událostí lze uvést zejména Epifitii – rozsáhlou nákazu rostlin, Epizootii – rozsáhlou nákazu zvířat, Epidemii – rozsáhlou nákazu lidí, dále pak přemnožení škůdců, parazitů a rychlé vymírání jednotlivých živočišných a rostlinných druhů působením genové a biologické manipulace.

Abiotické mimořádné události

Abiotické mimořádné události způsobuje svými vlivy tzv. neživá příroda. Pod těmito vlivy si můžeme představit soubor všech fyzikálních a chemických faktorů v podobě všech skupenství vody, půdy, slunečního záření, vzduchu a jiných, které negativně působí na zemský povrch. Planeta Země může být postižena např. těmito abiotickými mimořádnými událostmi: požáry způsobenými přírodními vlivy, kosmickým zářením, povodněmi a záplavami, dlouhodobými suchy, dlouhodobou inverzní situací, vlnami Tsunami, zemětřesením, sopečnou činností, půdní erozí, posunem říčního koryta, zemskými sesuvy, vichřicí, větrnými poryvy a větrnými víry – tornády.

1.2.1.2 Antropogenní mimořádné události

Lidskou činností vyvolané mimořádné události, které je možné rozdělovat na základě lidského zavinění a na základě vojenského či nevojenského charakteru.

Technogenní mimořádné události

Technogenní mimořádné události lze chápat jako provozní havárie a havárie spojené s infrastrukturou, mezi které můžeme zařadit: radiační havárie velkého rozsahu, technologické havárie spojené s výronem nebo únikem nebezpečných látek, rozsáhlé ropné havárie, požáry, rozsáhlé dopravní havárie v různých druzích dopravy, důlní neštěstí, mimořádné události v tunelech a jiných podzemních stavbách.

Sociogenní mimořádné události – interní

Sociogenní mimořádné události interní - vnitřní se týkají především vnitrostátních, společenských, sociálních a ekonomicky negativních jevů, kterými jsou například: narušení finančního a devizového hospodářství státu, narušení dodávek ropy a ropných produktů, narušení dodávek elektrické energie, plynu a tepla, narušení funkčnosti dopravního systému, narušení dodávek potravin, pitné vody apod.

Sociogenní mimořádné události – externí

Vnější sociogenní mimořádné události jsou v podstatě akce vojenského charakteru a to: násilné akce subjektů cizí moci spojené s použitím vojenských sil a prostředků na území ke kterému jsou plněny spojenecké závazky nebo je poskytována mezinárodní humanitární pomoc, diverzní činnost spojená s přípravou vojenské agrese nebo v průběhu vojenské agrese, vnější vojenské napadení státu nebo jeho spojenců. Ohrožení základních demokratických hodnot v takovém rozsahu je takové, že je požadováno nasazení ozbrojených sil pro provedení mezinárodní mírové nebo humanitární operace, hospodářské sankce, hospodářský nátlak, politický nátlak.

Agrogenní mimořádné události

Agrogenní mimořádné události jsou spojené především se zemědělstvím a jejich vznik je zapříčiněn zejména erozí půdy, degradací půd do vodních toků, zhutňováním půd z důvodu používání těžké mechanizace, nevýhodným používáním hnojiv a agrochemikálií, vysycháním a znehodnocováním vodních zdrojů, monokulturní zemědělskou výrobou.

1.3 Rozbor právních norem

Na začátku této kapitoly je nejprve nutno uvést rozbor základních právních aktů, týkajících se poskytování záchranářské humanitární pomoci. I přes to, že je Česká republika svrchovaným státem, je jako člen Evropské unie v problematice humanitární pomoci vázána řadou nařízení Evropské komise¹² a Evropské rady¹³.

Právo je v objektivním významu jedna z normativních soustav a tvoří ji soubor platných právních norem. Právní normy jsou všeobecně závazná pravidla chování, jejichž dodržování je vynutitelné státem. Nejvýznamnější je však členění podle právní síly. Právní síla je určitá kvalita, kterou má právní předpis vzhledem k dalším právním předpisům. Vyjadřuje význam daného právního předpisu v rámci právního řádu. Ten předpis, který je na hierarchické stupnici významnosti právních předpisů umístěn výše než jiný, má také vyšší právní sílu¹⁴. Z vyšší právní síly určitého předpisu vyplývá, že všechny předpisy nižší právní síly s ním musí být v souladu.

1.3.1 Právní systém Evropské unie

Evropské právo se dělí na dva podsystemy – právo komunitární a právo unijní. Komunitární právo zahrnuje všechny právní normy Společenství, včetně obecných právních zásad, rozsudků Evropského soudního dvora a legislativy, vyplývající ze zahraničních vztahů Společenství a doplňuje tak právo obsažené v úmluvách a jim podobných smlouvách uzavřených mezi členskými státy Unie.

¹² Evropská komise je jedním z hlavních orgánů Evropské unie. Zastupuje a hájí zájmy Unie jako celku. Připravuje návrhy nových evropských právních předpisů a má na starosti provádění politik EU a využívání finančních prostředků Unie. Evropa: Orgány a instituce Evropské unie. *Europa* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm

¹³ Evropská rada má dvojí úlohu. Jednak stanoví obecný politický směr a priority EU, jednak se zabývá složitějšími nebo citlivými otázkami, které se nedají řešit pouze na úrovni mezivládní spolupráce. I když má značný vliv, pokud jde o stanovení politického programu EU, nemůže schvalovat právní předpisy. Evropa: Orgány a instituce Evropské unie. *Europa* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm

¹⁴ Například Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve vztahu např. k zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Právním unijním se rozumí zejména právní akty společné zahraniční a bezpečnostní politiky a justiční spolupráce v trestních věcech.

Komunitární právo se dále dělí na právo primární a sekundární. Primární právo upravuje samotné vztahy mezi státy a musí je ratifikovat všechny státy jednotlivě. Primární právo tak tvoří právní základ, na němž stojí existence Evropských společenství. Sekundární právo se zabývá právními úpravami všech oblastí vymezených primárním právem.

V zakládajících smlouvách Evropských společenství byly stanoveny následující právní akty¹⁵:

1. **Nařízení** – jsou obecně závazné a bezprostředně použitelné v každém členském státě, aniž by k tomu byly potřebné, nebo vyhrazené, jakékoliv kroky na národní úrovni, pokud nejde o rámcové nařízení, které je příliš obecné, než aby se samo o sobě dalo aplikovat nebo samo přepokládá vydání národního prováděcího předpisu.
2. **Směrnice** – zavazují členské země dosáhnout určitých cílů během určené doby, přičemž národní instituce mohou určit prostředky, jak jich dosáhnout. Směrnice musí být přeneseny do práva jednotlivých členských států EU.
3. **Rozhodnutí** – jsou závazná, mohou se týkat členských zemí, právnických a fyzických osob. Členské státy jako adresáti jsou povinny přijmout potřebná prováděcí opatření.
4. **Doporučení a stanoviska** – nejsou závazná, ale nedodržení doporučení může být v některých případech sankcionováno.

¹⁵ Evropa: Publikace a dokumenty. *Evropská unie* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/index_cs.htm

1.3.2 Právní systém České republiky

Právní řád České republiky je uspořádaný systém pramenů práva platných v České republice nebo v rámci mezinárodního společenství, jehož je členem. Právní normy je možné rozdělit podle jejich postavení v systému právní regulace. Podle právní síly se v českém právním řádu rozeznávají:¹⁶ primární (zákonné) předpisy, kterými jsou např. ústavní zákony, zákony a zákonná opatření Senátu a sekundární (podzákonné) předpisy, které jsou přijímané bezprostředně podle Ústavy (právní předpisy vlády a prezidenta republiky) a přijímané na základě výslovného zákonného zmocnění (právní předpisy ministerstev, správních orgánů a orgánů samosprávy v přenesené působnosti).

Obrázek č. 3. Rozdělení právních norem dle právní síly

Zdroj: Ústavní systém České republiky¹⁶

¹⁶ GERLOCH, J, J HŘEBEJK a V ZOUBEK. *Ústavní systém České republiky*. 3. aktualizované vydání. Praha: Prospektrum, 1999. 520 s. ISBN 80-7175-077-8.

1.3.3 Humanitární pomoc z pohledu legislativy EU

Základním pilířem mechanismu poskytování humanitární pomoci je Smlouva o založení Evropské unie, nebo-li „Lisabonská smlouva“¹⁷, v jejíž hlavě č. XXIII pod názvem Civilní ochrana, článek 196 určuje základní směry Civilní ochrany¹⁸. Uvádí se v něm, že Unie podporuje spolupráci mezi členskými státy ve snaze posílit účinnost systémů pro předcházení přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám a pro ochranu proti nim.¹⁹ Činnost Evropské unie je zaměřena především na:

- a) podporu a doplňování činností členských států na celostátní, regionální a místní úrovni, které se týkají předcházení rizikům, přípravy osob zabývajících se civilní ochranou a zásahu v případě přírodních nebo člověkem způsobených pohrom uvnitř Unie,
- b) podporu rychlé a účinné operativní spolupráce uvnitř Unie mezi vnitrostátními útvary civilní ochrany a dále na napomáhání soudržnosti při akcích podnikaných v oblasti civilní ochrany na mezinárodní úrovni.

Dále je v textu Lisabonské smlouvy zakotveno, že Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem nezbytná opatření k dosažení cílů uvedených v této smlouvě.

¹⁷ Lisabonská smlouva též známá pod názvem Reformní smlouva, byla podepsána dne 13. prosince 2007 v Lisabonu. Úkolem Lisabonské smlouvy je zajistit pružnější a hladší fungování Evropské unie jak uvnitř sebe sama, tak i navenek. Text Lisabonské smlouvy je členěn na jednotlivé hlavy a články. Česká republika tuto smlouvu ratifikovala v roce 2009

¹⁸ Civilní ochrana je souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky. *Ministerstvo vnitra: Civilní ochrana* [online]. 2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx>

¹⁹ Evropská unie tak používá stejně jako Česká republika historicky zavedený název civilní ochrana. Hlavním cílem ochrany obyvatelstva v EU je především podpora a pomoc členskými státy při odpovídajících aktivitách.

Pro účely humanitární pomoci je potřebné též zmínit Doložku solidarity²⁰ Lisabonské smlouvy, která pojednává o tom že:

- a) pokud je některý členský stát cílem například teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, jednají členské státy Unie společně v duchu solidarity. Unie dále uvede do pohotovosti veškeré nástroje, které má k dispozici, včetně vojenských prostředků poskytnutých členskými státy, aby odvrátila teroristickou hrozbu na území členských států, chránila před případným teroristickým útokem demokratické instituce a civilní obyvatelstvo, poskytla členskému státu pomoc na jeho území v případě teroristického útoku, pokud o to požádají jeho politické orgány, poskytla členskému státu pomoc na jeho území v případě přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, pokud o to požádají jeho politické orgány,
- b) pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní či člověkem způsobené pohromy, ostatní členské státy mu na žádost jeho politických orgánů poskytnou pomoc. Za tím účelem členské státy koordinují svou činnost v Radě EU.

Způsob provádění této doložky solidarity Uní vymezují rozhodnutí přijatá Radou na společný návrh Komise a vysokého představitele Evropské Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Na základě výše uvedených článků byla do roku 2012 přijata řada rozhodnutí Rady a Komise EU²¹.

²⁰ Evropa: Knihovna. *Hlavní dokumenty* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://europa.eu/lisbon_treaty/library/index_cs.htm

²¹ Evropská unie: Právní předpisy. *EUR-LEX* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/RECH_legislation.do?ihmlang=cs

Mezi nejdůležitější Rozhodnutí Rady a Komise EU patří zejména:

- 1) Rozhodnutí Rady ze dne 19. prosince 1997, o zavedení akčního programu Společenství v oblasti civilní ochrany (98/22/ES).
- 2) Rozhodnutí Rady ze dne 9. prosince 1999, o zavedení akčního programu Společenství v oblasti civilní ochrany (1999/847/ES).
- 3) Rozhodnutí Rady ze dne 23. října 2001, o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany (2001/792/ES, Euratom).
- 4) Rozhodnutí Rady ze dne 8. listopadu 2001, o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství.
- 5) Rozhodnutí Komise ze dne 29. prosince 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany (2004/277/ES, Euratom).
- 6) Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2007, kterým se mění rozhodnutí Komise 2004/277/ES, Euroatom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euroatom o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství (2008/63/ES).
- 7) Rozhodnutí Komise ze dne 29. července 2010, kterým se mění rozhodnutí 2004/277/ES, Euratom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euratom o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství k (2010/5090).

1.3.3.1 Nejdůležitější Rozhodnutí Rady a Komise EU

Rozhodnutí rady ze dne 19. prosince 1997 o zavedení akčního programu Společenství v oblasti civilní ochrany.²²

Jedná se o vůbec jedno z prvních rozhodnutí Rady Evropského společenství ve vztahu k Civilní ochraně (dále také jen „CO“). Rada tak svým rozhodnutím položila další „základní kámen“ mechanismu CO. V tomto rozhodnutí se hovoří o tom že:

- spolupráce Společenství v oblasti civilní ochrany pomáhá dosáhnout cílů Smlouvy podporou solidarity mezi členskými státy, čímž se zvyšuje kvalita života a přispívá se k zachování a ochraně životního prostředí,
- program Společenství pro politiku a akce ve vztahu k životnímu prostředí a udržitelnému rozvoji předložený Komisí předpokládá, že činnost Společenství bude v oblasti civilní ochrany a ohrožení životního prostředí zintenzivněna,
- zavedení akčního programu Společenství, který stanoví podpůrná opatření, pomůže rozvoji spolupráce v této oblasti ještě účinněji a takový program by měl být do značné míry založen na zkušenosti již získané v této oblasti,
- akce na přípravu osob zodpovědných za civilní ochranu v členských státech a zapojených do ní je významná pro zvýšení stupně jejich připravenosti,
- je důležité uskutečnit akce zaměřené na širokou veřejnost, které občanům Evropy pomohou účinněji se chránit,
- stálá síť národních korespondentů pro civilní ochranu bude v záležitostech vztahujících se k civilní ochraně nadále hrát aktivní úlohu,
- bude zřízen výbor představitelů členských států na pomoc Komisi při provádění tohoto rozhodnutí,

²² Jednoduché vyhledávání: Vyhledávání podle slov. *EUROPA: EUR-Lex* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://eurlex.europa.eu/SuiteLegislation.do?T1=V111&T2=V1&T3=V1&RechType=RECH_legislation&Submit=Hledat

- souladu se zásadou subsidiarity spolupráce Společenství podporuje a doplňuje politiku členských států v oblasti civilní ochrany, aby byly účinnější. Výměna zkušeností a vzájemná pomoc pomůže snížit ztráty na lidských životech, počet zranění, hospodářské škody a škody na životním prostředí v celém Společenství,
- nejokrajovějším a izolovaným regionům Společenství je z důvodu jejich zvláštních charakteristik vhodné věnovat mimořádnou pozornost.

K výše vypsáním bodům byla přijata rozhodnutí, týkající se např. Akčního programu společenství v oblasti civilní ochrany. S tím souvisí požadavek přispívat k ochraně osob, životního prostředí a majetku v případě přírodní nebo technologické katastrofy, aniž je dotčeno vnitřní rozdělení pravomocí v členských státech. Program je zaměřen na podporu a doplnění úsilí členských států v rámci jejich akcí v oblasti civilní ochrany na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a zároveň na usnadnění spolupráce mezi členskými státy v této oblasti.

Rozhodnutí rady ze dne 9. prosince 1999, o zavedení akčního programu Společenství v oblasti civilní ochrany.²³

V tomto rozhodnutí Rady bylo stanoveno provádění akcí Společenství a to především v oblasti prevence, připravenosti a schopnosti reakce při přírodních a technologických katastrofách na zemi a moři a to pro období 2000 a 2004. O dalším pokračování smyslu Civilní ochrany bylo rozhodnuto také na základě praktických zkušeností z povodní ve střední a východní Evropě v roce 2002, havárie tankeru Prestige ve Španělsku. I na tomto rozhodnutí můžeme vidět, že vývoj mechanismu Civilní ochrany se během svého krátkého vývoje snaží přizpůsobovat aktuálním problémům, které je potřeba v rámci Společenství řešit.

²³ Jednoduché vyhledávání: Vyhledávání podle slov. *EUROPA: EUR-Lex* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://eurlex.europa.eu/SuiteLegislation.do?T1=V111&T2=V1&T3=V1&RechType=RECH_legislation&Submit=Hledat

Rozhodnutí Rady ze dne 29. prosince 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany.²⁴

Toto Rozhodnutí bylo v roce 2007 nahrazeno novým, propracovanějším rozhodnutím.

Rozhodnutí komise ze dne 20. prosince 2007, kterým se mění rozhodnutí komise 2004/277/ES, Euroatom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euroatom o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství (2008/63/ES).²⁵

Komise EU se ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství a s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, s ohledem na rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euratom ze dne 8. listopadu 2007 o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství a zejména na článek 12 uvedeného rozhodnutí a vzhledem k těmto dalším důvodům:

- na základě Rozhodnutí Komise 2004/277/ES, Euratom ze dne 29. prosince 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany, by mělo být změněno tak, aby zahrnovalo prováděcí pravidla týkající se evropské civilní ochrany. Tato pravidla by měla zahrnovat hlavní vlastnosti modulů civilní ochrany, jako jsou jejich úkoly, kapacity, složky a doba jejich nasazení, a stanovit vhodnou míru jejich soběstačnosti,

²⁴ Jednoduché vyhledávání: Vyhledávání podle slov. *EUROPA: EUR-Lex* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://eurlex.europa.eu/SuiteLegislation.do?T1=V111&T2=V1&T3=V1&RechType=RECH_legislation&Submit=Hledat

²⁵ Jednoduché vyhledávání: Vyhledávání podle slov. *EUROPA: EUR-Lex* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://eurlex.europa.eu/SuiteLegislation.do?T1=V111&T2=V1&T3=V1&RechType=RECH_legislation&Submit=Hledat

- moduly civilní ochrany vytvořené z vnitrostátních zdrojů jednoho nebo více členských států na základě dobrovolnosti představují příspěvek ke schopnosti rychlé reakce civilní ochrany, kterou požadovala Evropská rada ve svých závěrech ze zasedání a Evropský parlament ve svém usnesení o katastrofě způsobené tsunami. Aby byly moduly civilní ochrany schopny přispět k reakci na závažné mimořádné události, jejich hlavní vlastnosti by měly splňovat určité obecné požadavky,
- dále je zapotřebí týmů pro technickou pomoc, které by vykonávaly pomocné práce na místě zásahu, a tím by pomáhaly posuzovacím nebo koordinačním týmům Společenství v oblastech, kde je třeba zřídit a provozovat např. kanceláře pro komunikaci a zajistit zásobování nebo přepravu. Pro tento účel je nutné stanovit obecné požadavky na týmy pro technickou pomoc. Tyto týmy rovněž mohou přispět ke splnění požadavků na soběstačnost pro moduly civilní ochrany. Veškerá opatření pro začlenění týmů pro technickou pomoc do modulů civilní ochrany by měla být provedena před předáním obecných informací o modulech Komisi,
- moduly civilní ochrany by měly být schopny po určitou stanovenou dobu pracovat soběstačně. Proto je nutné stanovit obecné požadavky na soběstačnost, a pokud je to vhodné, zvláštní požadavky, jejichž funkce se může lišit v závislosti na typu zásahu nebo typu příslušného modulu. Mělo by se rovněž přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací, například co se týče prodloužené doby soběstačnosti v případě modulů vyhledávání ve městech²⁶ a záchranných modulů nebo sdílení úkolů mezi zemí nabízející pomoc a zemí žádající pomoc na podporu operací modulů obsahujících leteckou složku,
- na úrovni Společenství a na úrovni zúčastněných členských států je dále třeba učinit opatření ke zvýšení interoperability²⁷ modulů civilní ochrany, zejména pokud jde o vzdělávání a cvičení.

²⁶ USAR

²⁷ Interoperabilita je schopnost různých systémů vzájemně spolupracovat a poskytovat si služby.

Vzhledem k výše uvedeným bodům byly přijaty tyto konkrétnější rozhodnutí doplňující rozhodnutí předcházející:

- zásahovými týmy se rozumí lidské a materiální zdroje včetně modulů civilní ochrany vytvořené členskými státy pro zásahy v oblasti civilní ochrany,
- týmy pro technickou pomoc se rozumí lidské a materiální zdroje vytvořené členskými státy pro vykonávání pomocných prací,
- Moduly civilní ochrany i týmy pro technickou pomoc mohou být sestaveny ze zdrojů jednoho nebo několika členských států. Pokud se modul civilní ochrany nebo tým pro technickou pomoc skládá z více než jedné složky, nasazení uvedeného modulu civilní ochrany nebo týmu pro technickou pomoc může být při zásahu omezeno na složky nutné pro uvedený zásah,
- pro jednotlivé moduly civilní ochrany se použijí např. tyto prvky soběstačnosti: vhodná ochrana před povětrnostními vlivy, zdroj elektrické energie a světla pokrývající spotřebu operační základny a vybavení nutného ke splnění mise, hygienická zařízení určená pro personál modulu, dostupnost potravin a vody pro personál modulu, vyšší a střední zdravotnický personál, zdravotnická zařízení a zdravotnické vybavení pro personál modulu, zařízení pro skladování a údržbu vybavení modulu, vybavení pro komunikaci s příslušnými partnery a to zejména s těmi kteří mají na starosti koordinaci na místě, místní přeprava, logistika, vybavení a personál, které umožňují zřídit operační základnu a zahájit plnění mise bezprostředně po příjezdu na místo,
- doba, po kterou musí být na počátku plnění mise zaručena soběstačnost, nesmí být kratší než 96 hodin.

Další opatření nezbytná k zajištění splnění požadavků:

- a) moduly civilní ochrany musí být způsobilé spolupracovat s jinými moduly civilní ochrany,
- b) týmy pro technickou pomoc musí být způsobilé spolupracovat s jinými týmy pro technickou pomoc a s moduly civilní ochrany,

- c) složky modulu civilní ochrany musí být způsobilé spolupracovat navzájem jako jeden modul civilní ochrany,
- d) složky týmu pro technickou pomoc musí být způsobilé spolupracovat navzájem jako jeden tým pro technickou pomoc,
- e) moduly civilní ochrany a týmy pro technickou pomoc musí být v případě nasazení mimo EU schopny spolupracovat s mezinárodními kapacitami pro reakce na katastrofy, které pomáhají postiženému státu,
- f) vedoucí, jejich zástupci a styčné osoby modulů civilní ochrany a týmů pro technickou pomoc se zúčastní příslušných vzdělávacích kurzů a cvičení organizovaných Komisí.

V příloze tohoto Rozhodnutí jsou také uvedeny obecné požadavky na jednotlivé moduly civilní ochrany. Pro každý Modul civilní ochrany jsou stanoveny následující požadavky:²⁸

1. úkol,
2. kapacity,
3. hlavní složky,
4. soběstačnost,
5. nasazení.

²⁸ Úřední věstník Evropské unie. *EPRAVO* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/pravni-predpisy-eu/rozhodnuti-komise-ze-dne-29-cervence-2010-kterym-se-meni-rozhodnuti-2004277es-euratom-pokud-jde-o-provadeci-pravidla-k-rozhodnuti-rady-2007779es-euratom-o-vytvoreni-mechanismu-civilni-ochrany-spolecenstvi-oznameno-pod-cislem-k2010-5090-1-2010481eu-euratom-66333.html>

1.3.3.2 Charakteristika jednotlivých typů modulů CO

Moduly civilní ochrany jsou vlastním praktickým nástrojem Evropské unie a členských států v oblasti poskytování záchranářské humanitární pomoci. Česká republika má v současné době certifikované tyto Moduly CO č.: 1, 3, 4, 7, 8, 12, 17, které jsou zároveň zaregistrovány v databázi CECIS.

Tabulka č. 1. Seznam Modulů civilní ochrany

1	Vysokokapacitní odčerpávání
2	Čištění vody
3	Vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých podmínkách
4	Vyhledávání a záchranné práce ve městech v těžkých podmínkách
5	Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí vrtulníků
6	Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí letadel
7	Předsunutá zdravotnická jednotka
8	Předsunutá zdravotnická jednotka s chirurgií
9	Polní nemocnice
10	Letecká evakuace obětí pohromy
11	Nouzové dočasné přístřeší
12	Chemická, biologická, radiologická a jaderná detekce a odběr vzorků (CBRN)
13	Vyhledávání a záchranné práce v podmínkách CBRN (chemické, biologické, radiační nebo nukleární ohrožení)
14	Pozemní hašení lesních požárů
15	Pozemní hašení lesních požárů s pomocí vozidel
16	Kontrola šíření povodní
17	Povodňové záchranné práce s pomocí člunů

Zdroj: Rozhodnutí Komise ze dne 29. července 2010²⁹

²⁹ Rozhodnutí Komise ze dne 29. července 2010, kterým se mění rozhodnutí 2004/277/ES, Euratom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euratom o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství (oznámeno pod číslem K(2010) 5090) (1). In: *Evropské komise*. 2010. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:236:FULL:CS:PDF>

1. Vysokokapacitní odčerpávání

Úkoly:

Provádět odčerpávání vody ze zaplavených oblastí a dále pomáhat s dodáváním vody pro hašení požárů.

Kapacity:

Provádět odčerpávání pomocí mobilních středně a vysokokapacitních čerpadel, která mají celkovou kapacitu nejméně 1 000 m³/hodinu a při snížené kapacitě jsou schopna odčerpávat z výškového rozdílu 40 metrů. Dále mají způsobilost pro: práci v těžko přístupných oblastech a terénu, odčerpávání znečištěné vody, která obsahuje maximálně 5 % pevných částic o velikosti do 40 mm, pro odčerpávání vody o teplotě do 40 °C při delším provozu, dodávání vody na vzdálenost 1 000 metrů.

Hlavní složky:

Středně a vysokokapacitní čerpadla, hadice a spojky odpovídající různým standardům, dostatečný personál ke splnění úkolu, v případě nutnosti k jeho nepřetržitému plnění.

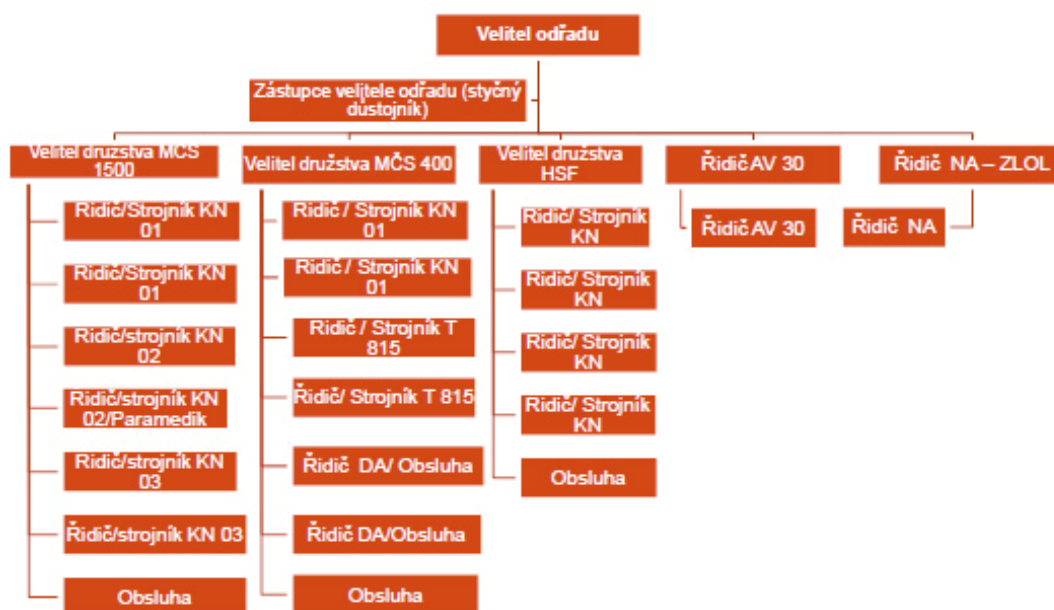
Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

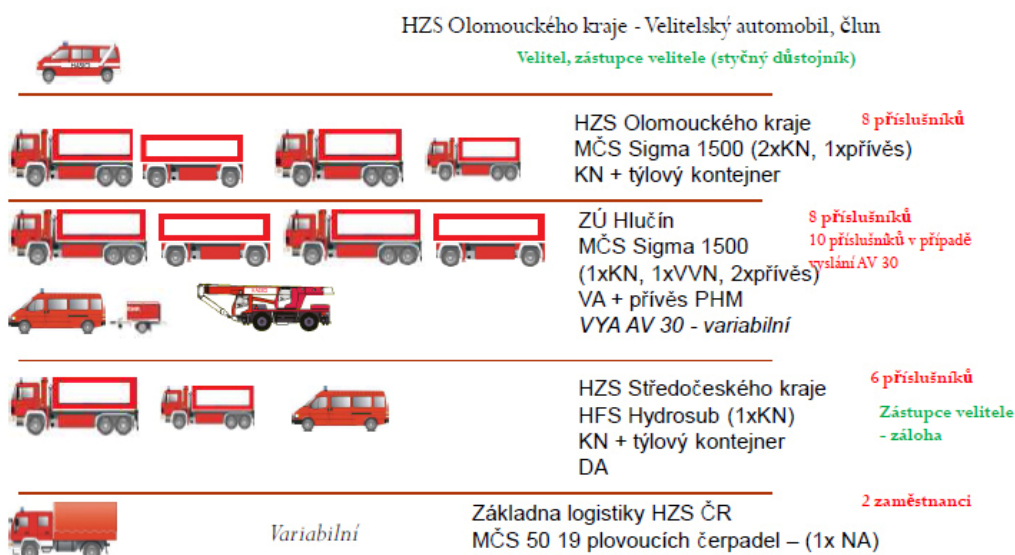
Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci a dále způsobilost pro nasazení na období až 21 dní.

Obrázek č. 4. Personální složení modulu Velkokapacitního odčerpávání ČR

Zdroj: pplk. Ing. Lenka Rašovská

Obrázek č. 5. Technické vybavení modulu Velkokapacitního odčerpávání ČR

Zdroj: pplk. Ing. Lenka Rašovská

2. Čištění vody

Úkoly:

Zajišťovat pitnou vodu z povrchových zdrojů za použití norem WHO a dále provádět kontrolu kvality vody v místě jejího výtoku z čistícího zařízení.

Kapacity:

Vyčištění alespoň 225 000 litrů vody za den vč. skladovací kapacity odpovídající produkci za 1/2 dne.

Hlavní složky:

Mobilní čistička vody, mobilní cisterna na vodu, mobilní polní laboratoř, spojky odpovídající různým standardům, dostatečný personál ke splnění úkolu, v případě nutnosti k jeho nepřetržitému plnění.

Soběstačnost:

V rámci práce daného modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Přípravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí nabídky poskytnutí pomoci a způsobilost pro nasazení na období až 12 týdnů.

3. Vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých podmínkách

Úkoly:

Vyhledávat, lokalizovat a zachraňovat oběti nacházející se pod troskami (např. po zřícení budov nebo při dopravních nehodách). Dále v případě nutnosti poskytovat první pomoc pro záchranu života až do předání k dalšímu ošetření.

Kapacity:

Modul by měl být způsobilý k provádění níže uvedených činností s přihlídnutím k mezinárodně uznávaným zásadám, např. k zásadám INSARAG³⁰, tj.:

³⁰ INSARAG - International search and rescue advisory group.

- a) vyhledávání s pomocí vyhledávacích psů anebo vyhledávací techniky,
- b) záchrana včetně vyzvednutí,
- c) prořezávání betonu,
- d) záchrana s využitím lan,
- e) základní stavba vzpěr,
- f) odhalování a izolace nebezpečných materiálů.

Dále má způsobilost pracovat na jednom místě 24 hodin denně po dobu 7 dnů.

Hlavní složky:

Řízení (velení, styk a koordinace, plánování, média a podávání zpráv, posouzení a analýza, bezpečnost a ochrana). Vyhledávání (s pomocí techniky anebo psů, odhalování nebezpečných materiálů, míst a izolace nebezpečných materiálů). Záchrana (vniknutím a průlomem, prořezávání, vyzvednutí a přesun, stavba vzpěr a záchrana s využitím lan). Lékařská pomoc včetně péče o pacienty, personál týmu a vyhledávací psy.

Soběstačnost:

Nejméně po dobu 7 dní trvání nasazení.

Nasazení:

Schopnost zásahu v postižené zemi do 32 hodin.

Kapacity:

Jedná se o základní kapacitu, rozšířené kapacity jsou zahrnuty v modulu chemická, biologická, radiologická a jaderná detekce a odběr vzorků. Dále péče o pacienta (první pomoc a lékařská stabilizace) od příchodu k oběti do předání oběti.

4. Vyhledávání a záchranné práce ve městech v těžkých podmínkách³¹

Úkoly:

Vyhledávat, lokalizovat a zachraňovat oběti nacházející se pod troskami (např. po zřícení budov nebo při dopravních nehodách) a dále v případě nutnosti poskytovat první pomoc pro záchranu života až do předání k dalšímu ošetření.

Kapacity:

Tento modul by měl být způsobilý k provádění níže uvedených činností s přihlédnutím k mezinárodně uznávaným zásadám, např. k zásadám INSARAG tj. :

- a) vyhledávání s pomocí vyhledávacích psů a vyhledávací techniky,
- b) záchrana včetně vyzvednutí těžkých nákladů,
- c) prořezávání železobetonu a ocelových konstrukcí,
- d) záchrana s využitím lan,
- e) pokročilá stavba vzpěr,
- f) odhalování a izolace nebezpečných materiálů,
- g) pokročilá resuscitace.

Dále má na rozdíl od předchozího modulu č. 3 způsobilost pracovat na více místech 24 hodin denně po dobu 10 dnů.

Hlavní složky:

Řízení (velení, styk a koordinace, plánování, média a podávání zpráv, posouzení a analýza, bezpečnost a ochrana). Vyhledávání (s pomocí techniky, s pomocí psů, odhalování nebezpečných materiálů, izolace nebezpečných materiálů). Záchrana (vniknutím a průlomem, prořezávání, vyzvednutí a přesun, stavba vzpěr a záchrana s využitím lan). Lékařská pomoc včetně péče o pacienty, personál týmu a vyhledávací psy.

Soběstačnost:

Nejméně po dobu 10 dní trvání nasazení.

Nasazení:

Schopnost zásahu v postižené zemi do 48 hodin.

³¹ Tento modul certifikovala ČR v roce 2010.

Hlavní složky:

Tři vrtulníky s posádkou, aby bylo zaručeno, že nejméně dva vrtulníky budou kdykoli schopné zásahu vč. technického personálu, 4 nádob na vodu pro hašení nebo 3 Bambivaky³², 1 sada nářadí pro údržbu, 1 sada náhradních dílů, 2 záchranné navijáky, vybavení pro komunikaci.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo především přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odletu nejpozději do 3 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci.

6. Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí letadel**Úkoly:**

Přispívat k hašení velkých lesních požárů a požárů porostu prováděním hašení ze vzduchu.

Kapacity:

Dvě letadla, každé o kapacitě nejméně 3 000 litrů hasiv a mající způsobilost k nepřetržitému zásahu.

Hlavní složky:

Dvě letadla, tři posádky, technický personál, sada polní výstroje pro údržbu, vybavení pro komunikaci.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout zejména k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

³² Bambivak je druh vaku, umístěného pod trupem helikoptéry a sloužící k přepravě hasební látky, např. vody.

Nasazení:

Připravenost k odletu nejpozději do 3 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci.

7. Předsunutá zdravotnická jednotka**Úkoly:**

Provádět třídění pacientů, stabilizovat stav pacienta a připravit jej na přesun do nejvhodnějšího zdravotnického zařízení ke konečnému ošetření.

Kapacity:

Roztřídit nejméně 20 pacientů za hodinu, zdravotnický tým schopný stabilizovat 50 pacientů za 24 hodin práce rozdělené do dvou směn, způsobilost zajistit ošetření 100 pacientů s lehčími zraněními za 24 hodin.

Hlavní složky:

Zdravotnický tým na jednu 12 hodinovou směnu, specializovaný pomocný personál. Dále stany a stany s propojenými prostory pro třídění, lékařskou péči a evakuaci, stan nebo stany pro personál, velitelské stanoviště a skladiště pro zdravotnické a logistické vybavení.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlédnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci a schopnost zásahu 1 hodinu po příjezdu na místo.

8. Předsunutá zdravotnická jednotka s chirurgií**Úkoly:**

Provádět třídění pacientů na místě pohromy a provádět okamžité chirurgické

zákroky pro záchranu života. Stabilizovat stav pacientů a připravit je na přesun do nevhodnějšího zdravotnického zařízení ke konečnému ošetření.

Kapacity:

Roztřídit nejméně 20 pacientů za hodinu. Zdravotnický tým schopný stabilizovat 50 pacientů za 24 hodin a chirurgický tým schopný provést operace u 12 pacientů za 24 hodin práce. Způsobnost zajistit ošetření 100 pacientů s lehčími zraněními za 24 hodin.

Hlavní složky:

Zdravotnický tým na jednu 12 hodinovou směnu a specializovaný pomocný personál. Dále stany s propojenými prostorami pro třídění, lékařskou péči a evakuaci. Stan nebo stany pro chirurgické zákroky. Stan nebo stany pro personál, velitelské stanoviště a skladiště pro zdravotnické a logistické vybavení.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci a schopnost zásahu 1 hodinu po příjezdu na místo.

9. Polní nemocnice³³

Úkoly:

Provádět počáteční anebo navazující ošetření úrazů a dále provádět lékařskou péči s přihlédnutím k mezinárodně uznávaným zásadám pro nasazení polních nemocnic v cizí zemi, např. k zásadám Světové zdravotnické organizace nebo Červeného kříže.

Kapacity:

10 lůžek pro pacienty po těžkém úrazu s možností tuto kapacitu kdykoliv rozšířit.

Hlavní složky:

Zdravotnický tým pro třídění, intenzivní péči, chirurgické zákroky, vážná, ale život

³³ Polní nemocnice ČR byla nasazena např. v Pakistánu po ničivém zemětřesení v roce 2005. Dále byla využita během posledních válečných konfliktů v Afghánistánu a Iráku.

neohrožující zranění, evakuaci, specializovaný pomocný personál. Součástí týmu musí být přinejmenším: všeobecný lékař, pohotovostní lékaři, ortoped, pediatr, anesteziolog, farmaceut, porodník, vedoucí lékař, laboratorní technik, radiologický laborant. Stany, stany vhodné pro lékařské činnosti, stany pro personál a velitelské stanoviště, vč. skladiště pro zdravotnické a logistické vybavení.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo především přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději 7 dní po obdržení žádosti o poskytnutí pomoci. Schopnost zásahu na místě 3 hodiny po příjezdu na místo a schopnost zásahu po dobu nejméně 15 dnů.

10. Letecká evakuace obětí pohromy

Úkoly:

Přepravovat oběti pohromy do zdravotnických zařízení k lékařskému ošetření.

Kapacity:

Kapacita k přepravě 50 pacientů za 24 hodin a způsobilost létat ve dne i v noci.

Hlavní složky:

Vrtulníky a letadla s nosítky.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci.

11. Nouzové dočasné přístřeší

Úkoly:

Poskytovat nouzové dočasné přístřeší včetně základních služeb, zejména v počátečních fázích pohromy, ve spolupráci s místními orgány a mezinárodními organizacemi až do předání místním orgánům nebo humanitárním organizacím, pokud je využití jeho kapacity nezbytné po delší časový úsek.

Kapacity:

Stanový tábor vybavený až pro 250 osob.

Hlavní složky:

Stany³⁴ a stany s vytápěním (pro zimní podmínky) a táborová lůžka se spacími pytlíky a nebo příkrývkami. Generátory elektrické energie a osvětlovací zařízení, hygienická zařízení, dodávka pitné vody, přístřeší pro základní společenské aktivity.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci. Obecně by mise měla trvat nejdéle 4 týdny, jinak se, pokud je to nutné, zahájí proces předání.

12. Chemická, biologická, radiologická a jaderná detekce a odběr vzorků (CBRN)

Úkoly:

Provádět a potvrzovat počáteční posouzení, včetně popisu nebezpečí nebo rizika. Vymezení zamořené oblasti. Posouzení nebo potvrzení již zavedených ochranných opatření. Provádět odběr vzorků podle příslušných norem. Označovat zamořenou oblast.

³⁴ Stany a jejich vybavení se nechávají na místě události, neboť většinou je jejich další použití již nemožné a rovněž přeprava zpět je ekonomicky velmi náročná. Takto se například postupuje i u různých druhů technického vybavení jako např. elektrocentrály, čerpadla, atd. Vhodné je namísto včas zaškolit místní obyvatele, aby technika dále sloužila jako prostředek pro pomoc postiženému obyvatelstvu.

Dále provádět prognózu situace, sledování, dynamické posouzení rizika včetně doporučení pro varování a jiná opatření a přispívat k okamžitému snížení rizika.

Kapacity:

Detekce chemického a radiologického nebezpečí kombinací za použití ručního, mobilního a laboratorního zařízení. Způsobilost k detekci záření beta a gama. Způsobilost k rozpoznání toxických průmyslových chemických látek a známých bojových látek a pokud možno, k provádění analýz. Způsobilost shromažďovat biologické, chemické a radiologické vzorky, manipulovat s nimi a připravovat je pro další analýzu na jiném místě. Způsobilost použít vhodný vědecký model pro prognózu rizika a potvrdit tento model na základě průběžného sledování a přispívat k okamžitému snížení rizika, tlumením rizika, neutralizací rizika. Dále poskytováním technické pomoci jiným týmům nebo modulům.

Hlavní složky:

Mobilní chemická a radiologická polní laboratoř, ruční nebo mobilní zařízení pro detekce, polní zařízení k odběru vzorků, systémy modelování rozptylu, mobilní meteorologická stanice, materiál k označování zón, nádoby na bezpečné uchovávání vzorků a odpadu. Zařízení pro dekontaminaci personálu, osobní a ochranné vybavení vhodné k provedení operace v zamořeném prostředí. Dále poskytnutí technického vybavení pro eliminaci rizika a jeho neutralizaci.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo především přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

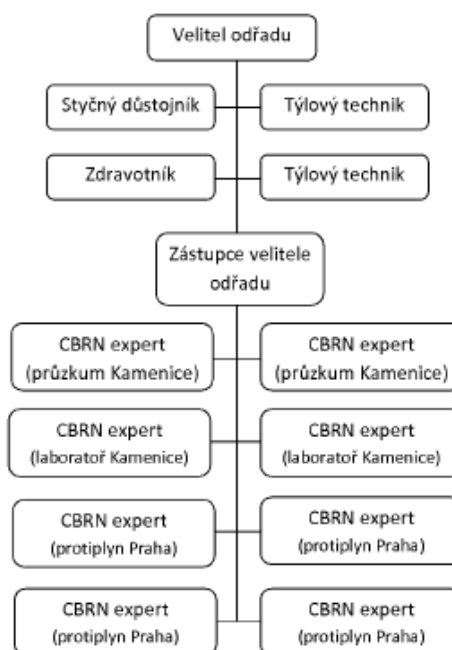
Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci. Přitom by, pokud možno, mělo být přihlídnuto k požadavkům státu žádajícího o pomoc.

Obrázek č. 8. Personální a technické vybavení modulu č. 12

Vozidla:

- HZS HMP (logistika) – Mercedes Sprinter + přívěs
- HZS HMP (protiplýn Praha) - Mercedes
- HZS SCK (průzkum Kamenice) – Toyota Hilux
- HZS SCK (laboratoř Kamenice) – TACHL 1 – Mercedes

Zdroj: pplk. Ing. Lenka Rašovská

13. Vyhledávání a záchranné práce v podmínkách CBRN (chemické, biologické, radiační nebo nukleární ohrožení)

Úkoly:

Specializované vyhledávání a záchranné práce za použití ochranných oděvů.

Kapacity:

Specializované vyhledávání a záchranné práce za použití ochranných oděvů v souladu s požadavky modulů pro vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých, popřípadě těžkých podmínkách (HEAVY USAR TEAM). Práce tří osob v kritické zóně současně a nepřetržitě nasazení po dobu 24 hodin.

Hlavní složky:

Materiál k označování a bezpečnému uchovávání odpadu, zařízení pro dekontaminaci pro personál a záchráněné oběti. Osobní a ochranné vybavení vhodné

k provedení vyhledávací a záchranné operace v zamořeném prostředí v souladu s požadavky modulů pro vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých, popřípadě těžkých podmínkách. Dále technické vybavení pro tlumení rizika a jeho neutralizaci.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo především přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci.

14. Pozemní hašení lesních požárů

Úkoly:

Připívat k hašení velkých lesních požárů a požárů porostů pozemními prostředky.

Kapacity:

Dostačující lidské zdroje k nepřetržitému zásahu po dobu 7 dnů. Schopnost zasahovat v oblastech s omezenou přístupností a způsobilost položit vedení spojených hadic s čerpadly a to minimálně 2 km anebo nepřetržitě budovat ochranná vedení.

Hlavní složky:

Hasiči vyškolení k výše uvedenému úkolu, kteří absolvovali dodatečná školení zaměřená na bezpečnost a zabezpečení ochrany s přihlédnutím k různým druhům požárů, na něž by modul mohl být nasazen. Ruční nářadí pro budování ochranných vedení, hadice, přenosné nádrže a čerpadla pro sestavení vedení, adaptéry pro spojování hadic, vodní vaky. Vybavení, které lze spustit z vrtulníku pomocí lan nebo navíjecího zařízení.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo především přihlídnout k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 6 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci a schopnost nepřetržité práce po dobu 7 dní.

15. Pozemní hašení lesních požárů s pomocí vozidel**Úkoly:**

Přispívat k hašení velkých lesních požárů a požárů porostů s pomocí vozidel.

Kapacity:

Dostačující lidské zdroje a vozidla pro nepřetržité zásahy, k dispozici musí být vždy minimálně 20 hasičů.

Hlavní složky:

Hasiči vyškolení k výše uvedenému úkolu, 4 terénní vozidla a u každého vozidla objem cisterny minimálně 2 000 litrů.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlídnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 6 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci a schopnost nepřetržité práce po dobu 7 dní. Dále nasazení po zemi či po moři. Nasazení ze vzduchu je možností pouze v řádně odůvodněných případech.

16. Kontrola šíření povodní**Úkoly:**

Zpevňovat stávající zařízení a budovat nové zábrany k prevenci záplav z řek, vodních nádrží a vodních cest se stoupající hladinou.

Kapacity:

Schopnost zahradit vodu do minimální výšky 0,8 m za použití materiálů umožňujících vybudování zábrany o délce 1 000 m a dalších v místě dostupných materiálů. Schopnost zpevnit stávající protipovodňové hráze a schopnost současného zásahu na nejméně 3 místech v oblastech, kam mají přístup nákladní vozidla. Provozoschopnost práce po 24 hodin a dohled nad zábranami a hrázemi a jejich údržba.

Hlavní složky:

Materiál pro budování vodotěsných zábran o celkové délce 1 000 m (písek by měly zajistit místní orgány). Fólie a plastové plachty k případnému utěsnění stávajících zábran v závislosti na jejich zbudování. Přístroj pro plnění pískových pytlů.

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlédnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci. Nasazení po zemi či po moři. Nasazení ze vzduchu je možností pouze v řádně odůvodněných případech. Dále provozuschopnost po dobu nejméně 10 dní.

17. Povodňové záchranné práce s pomocí člunů**Úkoly:**

Provádět pátrání a záchranné zásahy na vodní hladině a pomáhat osobám vyskytující se v zaplavených oblastech s pomocí člunů a poskytovat pomoc nutnou pro záchranu života a podle potřeby zajišťovat pokrytí základních potřeb.

Kapacity:

Způsobnost k pátrání po osobách ve městech i na venkově a schopnost záchrany obyvatel v zaplavených oblastech včetně lékařského ošetření na úrovni první pomoci. Schopnost spolupráce s leteckým pátráním (s vrtulníky a letadly). Schopnost zajistit pro zaplavenou oblast nejnutnější potřeby včetně dopravy lékařů, léků potravin a vodu

Povinnou součástí modulu je nejméně 5 člunů a kapacita k přepravě celkem 50 osob (číslo nezahrnuje pracovníky samotného modulu). Čluny by měly být uzpůsobené pro použití v chladných klimatických podmínkách a měly by být použitelné pro plavbu proti proudu o rychlosti minimálně 18,5 km/h. Provozoschopnost po 24 hodin 7 dní v týdnu.

Hlavní složky:

Čluny by měly být uzpůsobené pro: plavbu v mělkých vodách, uzpůsobené pro použití za větrného počasí, uzpůsobené pro použití ve dne i v noci a vybavené v souladu s mezinárodními bezpečnostními normami včetně záchranných vest pro pasažéry. Pracovníci vyškolení k rychlé záchraně ve vodě (bez potápění, pouze k záchraně při hladině).

Soběstačnost:

V rámci práce tohoto modulu a jeho soběstačnosti by se mělo přihlédnout především k obvyklé praxi členských států a mezinárodních organizací.

Nasazení:

Připravenost k odjezdu nejpozději do 12 hodin po přijetí žádosti o poskytnutí pomoci včetně nasazení po zemi či po moři. Nasazení ze vzduchu je možné pouze v případě řádně odůvodněných. Provozoschopnost po dobu nejméně 10 dní.

1.3.4 Humanitární pomoc z pohledu legislativy ČR

Poskytování humanitární pomoci České republiky do zahraničí je řešeno řadou zákonů, vyhlášek a především sbírek interních aktů řízení MV-GŘ HZS ČR³⁵.

Prvotně byl právní základ poskytování humanitární pomoci do zahraničí definován v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zde je v § 7 odst. 1 písm. b) stanoveno³⁶, že Ministerstvo vnitra plní úkoly v oblasti zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci do zahraničí v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí. Úkoly Ministerstva vnitra plní Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Dále se v § 7 odst. 2 písm. j) uvádí, že Ministerstvo vnitra rozhoduje v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí o humanitární pomoci poskytované státem do zahraničí a zapojování do mezinárodních záchranných operací.

Podrobná pravidla jsou stanovena prováděcími předpisy, především Nařízením vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění pozdějších předpisů. Toto Nařízení vlády upravuje rámcově tyto oblasti³⁷:

1. Formy zapojování do mezinárodních operací,
2. Přípravu na zapojování do mezinárodních záchranných operací,
3. Vysílání záchranné jednotky,³⁸
4. Finanční a hmotné zabezpečení,
5. Poskytování a přijímání humanitární pomoci,³⁹

³⁵ Viz následující tabulka č. 2 Souhrn právních aktů ČR z oblasti Humanitární pomoci

³⁶ Vyhledávání v zákonech: Zákon č. 239/2000 Sb. *Portál veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-05-11]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?page=0&idBiblio=49556&recShow=11&fulltext=&nr=239~2F200&part=&name=&rpp=15#parCnt>

³⁷ Vyhledávání v zákonech: Nařízení vlády č. 463/2000 Sb. *Portál veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-05-11]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?page=0&idBiblio=49970&recShow=0&fulltext=&nr=463~2F2000&part=&name=&rpp=15#parCnt>

³⁸ Je řešeno pouze ve vztahu kdo může být vyslán (např. Příslušník HZS ČR), nikoliv jaký je postup řízení.

6. Organizování humanitární pomoci,
7. Náhrady výdajů,
8. Náhrady výdajů k zabezpečení činnosti zařízení civilní ochrany,
9. Poskytování náhrad výdajů.

Ve výčtu právních předpisů souvisejících s poskytováním humanitární pomoci do zahraničí je nutné zmínit zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, který umožňuje Ministerstvu vnitra ČR soustřeďovat a nasazovat síly a prostředky požární ochrany při poskytování mezistátní pomoci bez ohledu na to, kdo s nimi disponuje. Spolupráci Hasičského záchranného sboru ČR s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty umožňuje zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní zásady zapojování sil a prostředků České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí jsou uvedeny v dokumentu: Zapojení České republiky do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci, který byl přijat usnesením vlády ČR č. 458 ze dne 9. Května 2001. V roce 2010 došlo k přijetí zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon stanovuje pravidla pro poskytování zahraniční rozvojové spolupráce a poskytování humanitární pomoci do zahraničí za státního rozpočtu a stanovuje působnost orgánů státní správy v této oblasti.

Výdaje na humanitární pomoc jsou spravovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka č. 2. Souhrn právních aktů ČR z oblasti Humanitární pomoci

1.	Usnesení vlády ČR č. 153/1995 – Zásady pro poskytování zahraniční pomoci a jeho změny přijaté usnesením vlády ČR č. 342/1996
2.	Usnesení vlády ČR č. 381/1999 k výběru a pořízení humanitární pomoci vlády do zahraničí
3.	Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
4.	Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, ve znění pozdějších předpisů
5.	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů
6.	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů
7.	Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů
8.	Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů
9.	Zákon č.151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.
10.	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zdroj: Portál Veřejné správy⁴⁰

⁴⁰ Vyhledávání v zákonech. *Portál Veřejné správy: Informace pro občany České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>

2. Cíl práce a hypotéza

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vymezení, popis a zhodnocení současného systému, popřípadě návrh dílčích změn způsobu řízení a poskytování záchrannářské humanitární pomoci České republiky do zahraničí.

2.1.1 Výzkumná otázka

Je možné zefektivnit rychlost vyslání záchrannářské humanitární pomoci do země postižené mimořádnou událostí?

2.2 Hypotéza

Nasazení a řízení záchrannářské humanitární pomoci poskytované do zahraničí je proveditelné.

3. Metodika

Pro způsob zpracování uvedeného zadání byl zvolen typ výzkumné práce se zaměřením na zkoumání praktického problému, jehož vyřešení povede k efektivnější činnosti v dané oblasti (řízení a poskytování záchranné humanitární pomoci). Z hlediska metodologie jde o smíšený typ výzkumu s využitím analýzy reálné případové studie a následného nestandardizovaného rozhovoru.

Teoretická část diplomové práce je zpracována na základě analýzy, komparace a popisu odborných zdrojů v podobě hierarchicky na sebe navazujících právních předpisů Evropské unie a České republiky. Pro snazší pochopení problematiky týkající se současného systému řízení humanitární pomoci byly jako sekundární zdroje využity zejména odborná literatura ve formě knižních publikací, odborné dokumenty a články uveřejněné v elektronické podobě. Forma analýzy, komparace a popisu je v teoretické části řešena způsobem od obecného ke konkrétnímu.

Pro získání přesných a reálných výsledků je v praktické části diplomové práce proveden rozbor výzkumného vzorku - případové studie s následným dotazováním odborníků Hasičského záchranného sboru České republiky z důvodu upřesnění některých odborných termínů a postupů. Hlavním výzkumným vzorkem je obrazová časová osa celkem o 64 stranách textu. Tato časová osa byla vybrána z důvodů její výjimečnosti (nezveřejňované interní informace HZS ČR) a reálného obsahu (Humanitární akce ČR během povodní v Polsku v roce 2010).

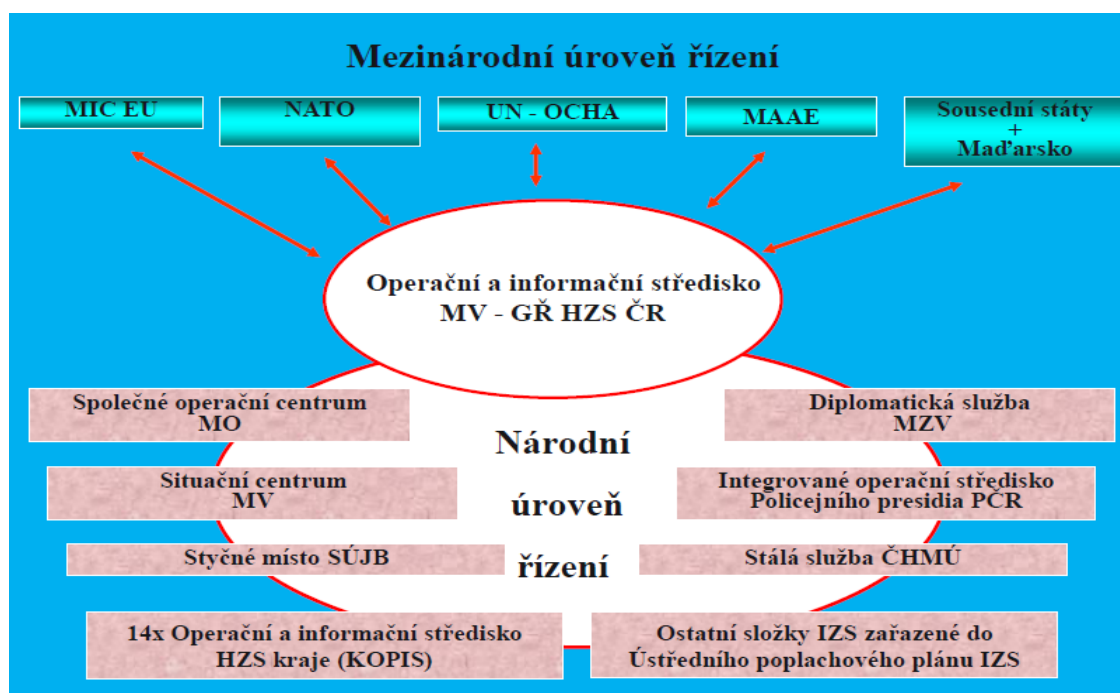
4. Výsledky

4.1 Kontaktní a řídicí bod ČR

Kontaktním a řídicím bodem pro poskytování a řízení humanitární pomoci je na národní úrovni Operační a informační středisko Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Toto operační a informační středisko je rovněž stálým orgánem pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému a to shodně, jako krajské operační a informační středisko u HZS kraje. Jejich povinnosti a oprávnění pak především definuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vlastní řídicí činnost na operačním a informačním středisku provádějí operační důstojníci společně s operačními techniky.⁴¹

Obrázek č. 9. Řídicí vazby OPIS MV-GŘ HZS ČR

Zdroj: využity odborné informace z této práce

⁴¹ Z pohledu úrovně řízení se jedná o tzv. Operační řízení.

4.2 Systém nasazení a řízení humanitární pomoci

V případě, že v zahraničí dojde k neočekávané mimořádné události a postižená země není schopná tuto mimořádnou situaci zvládnout vlastními prostředky⁴² je automaticky spuštěn postup, který na tuto vzniklou situaci reaguje. Součástí takového postupu je i prvotní⁴³ rozhodovací proces uplatňovaný při nasazení sil a prostředků do mezinárodních záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci do zahraničí. Tento především strategicko - operační systém řízení je rozdělen na několik fází⁴⁴ a vlastní řízení probíhá z operačního a informačního střediska MV-GŘ HZS ČR.

Obrázek č. 5. Operační a informační středisko MV-GŘ HZS ČR

Zdroj: MV-GŘ HZS ČR

⁴² V ČR např. pomocí složek IZS.

⁴³ Pojem prvotní rozhodovací proces je doba od přijetí informace o mimořádné události do odjezdu např. Modulu CO

⁴⁴ Viz. obrázek č. 4. Grafické znázornění systému řízení.

1. Prvotní informace

Ústřední správní úřady, zpravidla Ministerstvo vnitra nebo Ministerstvo zahraničních věcí, obdrží informaci o vzniku mimořádné události v souladu s mezinárodní smlouvou nebo mezinárodní úmluvou, od mezinárodní organizace⁴⁵, nebo jiného zahraničního orgánu (např. zastupitelský úřad, který je v přímém kontaktu s Ministerstvem zahraničních věcí), z hromadných sdělovacích prostředků, apod., nebo obdrží přímo žádost o pomoc od postiženého státu.

2. Vyhodnocení informací

Po obdržení relevantních informací o mimořádné události a jejich doplnění z ostatních možných informačních zdrojů konzultují mezi sebou orgány státní správy (Ministerstvo vnitra s Ministerstvem zahraničních věcí) informace a vyhodnocují je. Hodnotí zároveň možnost, zda je ČR schopna poskytnout žádanou formu pomoci, konzultována je i technická možnost zajištění a transport žádané pomoci, zároveň jsou předem informovány předurčené síly a prostředky.

3. Rozhodnutí

Po vyhodnocení informací o mimořádné události a zjištění, že poskytnutí požadované humanitární pomoci je vhodné a možné, jsou informováni ministři vnitra a zahraničních věcí a je po nich požadováno rozhodnutí (každý z ministrů je informován svým ministerstvem, za MV – GŘ HZS ČR tuto funkci plní generální ředitel, který je o situaci hned od počátku informován). V této fázi jsou již vyhodnoceny všechny dostupné varianty nabídky humanitární pomoci postižené zemi (respektive z žádosti o pomoc postižené země – většinou obsahuje více položek - jsou zvoleny takové, které jsou v dané chvíli pro ČR reálné a splnitelné), vyřešeno je také zajištění transportu humanitární pomoci a určena je konečná suma, která bude na pomoc použita.

⁴⁵ UN-OCHA, EU-MIC, IAEA

4. Aktivace sil a prostředků

Po rozhodnutí o poskytnutí humanitární pomoci v určené finanční výši jsou aktivovány předurčené síly a prostředky a je zahájeno jejich shromáždění do místa určení (probíhá svoz specialistů, příprava k vyslání materiální pomoci nebo záchranné jednotky). Pracovní skupina pro realizaci humanitární pomoci (pracoviště má na OPIS MV – GŘ HZS ČR a jsou v ní zástupci jednotlivých odborných oblastí - finance, operační řízení, apod., kteří jsou do přípravy zapojeni) připravuje dokumentaci k vyslání pomoci. Uvedení předurčených sil a prostředků do pohotovosti provádí na pokyn řídicího důstojníka OPIS MV- GŘ HZS ČR po obdržení informace o vzniku závažné mimořádné události v zahraničí nebo při vyžádání pomoci ze zahraničí. Po sestavení jmenného seznamu členů odřadu zajišťuje řídicí důstojník vydání rozkazu generálního ředitele HZS ČR k povolání příslušníků k zahraniční služební cestě k plnění mimořádných úkolů HZS ČR, kterým se určí velitel odřadu, zařadí do odřadu osoby poskytující pomoc, stanoví cíl a způsob přepravy, místo soustředění, dobu odjezdu aj.

Před odjezdem na mezinárodní operaci obdrží velitel odřadu od řídicího důstojníka MV-GŘ HZS ČR zúčtovatelnou valutovou zálohu, potřebnou pro zahraniční služební cestu ve smyslu zákona o cestovních náhradách a uzavřené pojištění. Finanční prostředky v zahraniční měně zajišťuje odbor mezinárodní spolupráce MV ve spolupráci s MV-GŘ HZS ČR. Před odjezdem/odletem jednotky přečte řídicí důstojník MV-GŘ HZS ČR Rozkaz generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR, k povolání příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR na služební cestu k poskytnutí humanitární pomoci, který je vydán v souladu s § 136 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s § 7 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

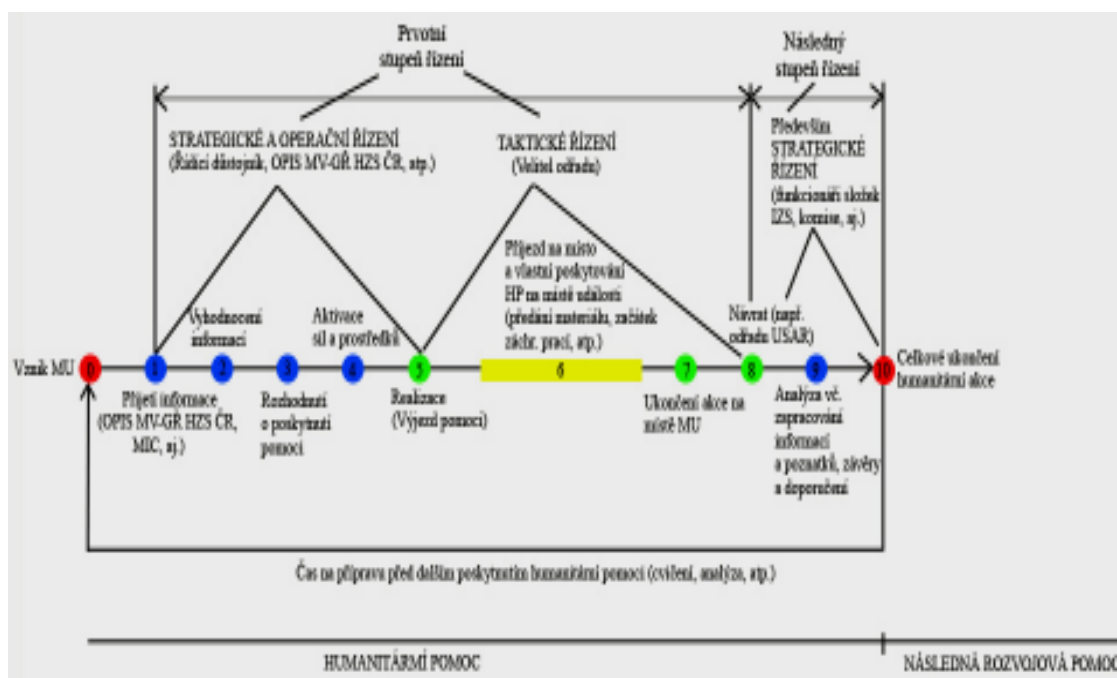
5. Realizace

Materiální humanitární pomoc se zajištěným doprovodem nebo záchranná jednotka vyjíždí z místa shromáždění a v Rozkaze stanoveným způsobem se dopravuje na místo určené za cílem zapojení do provádění záchranných prací, případně plnění dalších úkolů.

6. Činnost na místě mimořádné události

Vlastní řízení na místě mimořádné události již pak probíhá především dle zpracovaných metodik, jakou je např. metodika INSARG⁴⁶.

Obrázek č. 4. Grafické znázornění systému řízení

Zdroj: autor práce

⁴⁶Metodika INSARAG je doporučující průvodce především pro mezinárodní záchranné operace a pro státy, které rozvíjí kapacity modulu USAR. Metodika INSARAG není autoritativním dokumentem, ale dává detailní doporučení, která jsou získaná na základě zkušeností USAR týmů. Do Metodiky INSARAG jsou postupně zapracovávány informace získané od zasahujících členů USAR týmů. Zdroj: *International Search and Rescue Advisory Group GUIDELINES AND METHODOLOGY: GUIDELINES AND METHODOLOGY* [online]. 2012 [cit. 2012-05-11]. Dostupné z: http://www.insarag.org/images/stories/INSARAG_Guidelines-2012_ENG_Read_version.pdf

Obrázek č. 10. Systém řízení na místě mimořádné události dle INSARAG

USAR Component	Role	Function
Management	Team Leader	Command
	Deputy Team Leader/Operations Officer	Coordination/Operational Control
	Planning Officer	Planning
	Liaison Officer/Deputy Liaison Officer	Liaison/Media/Reporting/RDC/OSOCC/USAR Operations Cell
	Structural Engineer	Structural Assessment/Analysis
	Safety Officer	Safety/Security
Search	Technical Search Specialist	Technical Search
	Search Dog Handler	Dog Search
	HAZMAT (Hazardous Materials)	HAZMAT Assessment
Rescue	Rescue Team Officer	Breaking/breaching/cutting/ shoring/tactical rope
	Rescuer	Breaking/breaching/cutting/ shoring/tactical rope
	Heavy Rigging Specialist	Lifting/Moving
Medical	Medical Team Manager(Medical Doctor)	Team Care (Personnel/search dogs)
	Paramedic/Nurse	Patient Care
Logistics	Logistics Team Manager	Base of Operations Management
	Logistics Specialist	Food and water supply/base camp operations/transport capacity/fuel supply
	Communications Specialist	Communications

Zdroj: Příručka INSARAG⁴⁷

⁴⁷ Zdroj: *International Search and Rescue Advisory Group GUIDELINES AND METHODOLOGY: GUIDELINES AND METHODOLOGY* [online]. 2012 [cit. 2012-05-11]. Dostupné z: http://www.insarag.org/images/stories/INSARAG_Guidelines-2012_ENG-_Read_version.pdf

4.2.1 Případová analýza systému řízení záchranné humanitární pomoci

Pro vypracování reálných závěrů, které bude možno využít v praxi např. na operačních střediscích Hasičských záchranných sborů, které zároveň slouží i jako národní kontaktní body (především OPIS MV-GŘ HZS ČR), byla pro rozbor činností vybrána níže uvedená časová osa. Tato osa má celkem 64 stran textu a byla vytvořena ve dnech 14.5.2010 až 22.6.2010 na OPIS MV-GŘ HZS ČR v době povodní, které postupně zasáhly Českou republiku, Slovenskou republiku, Polskou republiku a Maďarskou republiku. Během těchto ničivých povodní vznikl tento studijní materiál, který zahrnuje nejen informace o řízení záchranných prací v ČR, ale zároveň i řízení během poskytování humanitární pomoci. Výjimečnost zde uvedeného textu je i v tom, že dosud nebyl nikde takto zveřejněn a podroben výzkumu se zaměřením na jednotlivé kroky řízení. Mezi negativní stránky tohoto dokumentu patří, že obsahuje řadu interních informací, které nesmí být uveřejněny z důvodu jejich možného zneužití (kontakty, adresy, atp). Z tohoto důvodu byl textový dokument převeden do formy obrazového materiálu, který byl následně upraven tak, aby se předešlo případnému zneužití některých citlivých informací. Rovněž z důvodu velkého počtu stran, je zde uvedena pouze část výzkumného vzorku, která je ale pro názornost plně dostačující.

Obrázek č. 4. Výběr z výzkumného vzorku⁴⁸

Časový snímek: Povodeň květen 2010						
Datum	Čas	Kdo	Komu	Stručný popis	Poznámka	Zadal
						OPIS2
14.5.2010	13:30	ČHMÚ	OPIS	Výstraha 2010/24, extrémní srážky v ILK a MSK		OPIS1
14.5.2010	16:30	ŘD		Na pracovišti		OPIS1
14.5.2010	17:00	MSK	OPIS	Staví se hráze v Čouma		OPIS1
				Útokem na Stoužec v v úseku na Ústí. Na Ústí nasazeny stěny SSHR		
14.5.2010	18:15		SOC MO	Informace, že síť je převážně poškozená a		OPIS1
				informaci o pohotovosti a výhledu a představených SaP		
14.5.2010	18:15	ŘD	Ředitel	Ornámění a předání informace o stavu v MSK a stav dle ČHMÚ. Další navrhovaná řešení:- Příprava studií. Příprava a tvorba pohotovostní skupy pro ústí na Ústí. Ústí bude operováno. Se pro telefonem operováno.		OPIS2
14.5.2010	18:20	Ředitel	SSHR	Telefonicky info o nasazení stěn		OPIS1
14.5.2010	18:25	Ředitel	Ředitel	Informace o situaci a možném nasazení virtuálních, i SaP v Ústí. i SaP v Ústí a Ústí. Ústí v Ústí - bez jehly		OPIS1
14.5.2010	18:27	ŘD	Ředitel	Informace o situaci		OPIS1
14.5.2010	18:30			Od 18:00 18.5 pohotovost mimo pracoviště pro ZÚ Hlučín		OPIS1
14.5.2010	19:10	ŘD		Operátoři, SaP pohotovostní skupy pro ústí		OPIS1
14.5.2010	19:40	OPIS	Koordinátor Hlučín	Epohotovostní SaP, od 15.5.2010 času 18:00		OPIS2
14.5.2010	20:30	Koordinátor	OPIS	Zaslán seznam odřadů		OPIS1
14.5.2010	20:39	Hlučín	OPIS	Seznam odřadů		OPIS1
15.5.2010	8:39	Povodi Vltavy	Opis	Povodi Vltavy info. Zpráva		OPIS2
15.5.2010	10:18	ŘD - Ředitel	Ředitel	informace o stavu vody v ČR		OPIS2
15.5.2010	11:50	ČHMÚ	OPIS	Informační zpráva HPPS ČHMÚ 0.HIZ_12/10	standardní distribuce	OPIS1
15.5.2010	11:55	OPIS	Ředitel	informace od ČHMÚ: Pohotovostní zůstávají v platnosti, s tímto sepsaním seznamu o stavu vody pohotovostní a výhledu na ČR		OPIS1
15.5.2010	17:56	Koordinátor Hlučín	OPIS	dotez na písemnou podobu Epohotovostní SaP: byl zaslán včera faxem, přeposláno jej ještě mailen	přeposláno mailen	OPIS1
15.5.2010	18:30	ŘD	OPIS	informace o situaci na území ČR: vyrozumí o situaci GR		OPIS1
16.5.2010				JMK přijímá opatření pro ochranu Stoužec		OPIS1
16.5.2010						OPIS3
16.5.2010	10:30	ČHMÚ	OPIS	Info HPPS HIZ_13/10		OPIS1
16.5.2010	10:36	ŘD	OPIS	Po dohodě s GR pro Hlučín ponechán v pohotovosti		OPIS2

⁴⁸ Z důvodu autentičnosti výzkumného vzorku, nebyl interní text HZS ČR vymazán, ale pouze záměrně graficky upraven.

Datum	Čas	Kdo	Komu	Stručný popis	Poznámka	Zadal
18.5.2010	15:45	OPIS	Brno (HLS OLK)	Urgován požadavek na počty objektů zasažených povodněmi. Řešení byla již předložena na pravidelné jedn. Úřady ČEP. Řešení ještě probíhá		OPIS3
18.5.2010	15:46	ŘD - Hlučín	Hlučín	informování o tom že budou vypravovat odřad na čerpání do Polska		OPIS2
18.5.2010	15:55	KOPIS Zlín	OPIS	zasláno Rozhodnutí hejtmana Zlínského kraje - stav nebezpečí.		OPIS1
18.5.2010	16:05	Brno	OPIS	Náměstek IZS [redacted] pověřen setavením odřadu pro čerpání (budou nasazeni na Moravě nebo Polsku)		OPIS1
18.5.2010	16:21	Brno	MZV	Byla akceptována žádost ze strany Polska na mezinárodní pomoc na čerpací odřad.	na vědomí MZV telefonicky	OPIS3
18.5.2010	16:30	Skupina spojení (Hlučín)	NMC Dohled PEGAS	Předána informace o možnosti výpadku elektrické energie v [redacted] a vyžádány eventuální dopady na provoz infrastruktury PEGAS. Současně byl vysloven požadavek na sdělení způsobu zálohy BTS v lokalitě.		OPIS4-X P
18.5.2010	16:50	NMC Dohled PEGAS (Hlučín)	OPIS 4 (Skupina spojení - Hlučín)	Jedinou BTS v oblasti je BTS 18000 Jarokovice - Poltina (49°45 22.747E 15°14 24.107V). Úroveň je [redacted] podle [redacted]. Pro případ výpadku [redacted] Bohumín jsou připraveni technici v Ostravě, kteří mají k dispozici agregát. Na základě dohody budou technici ČP s.p. připraveni a zajistí si potřebné informace, vč. dopravy. V případě výpadku budou informováni cestou národního dohledu a budou-li vyžadovat součinnost,		OPIS4-X P
18.5.2010	16:51	GR HZS ČR	OPIS	Ing. [redacted] informuje generála o vyslání odřadu ze ZU Hlučín do Polska.		OPIS1
18.5.2010	16:52	KCKRIOL, KGSPS (polsko)	OPIS	žádost o vyslání čerpacího odřadu		OPIS2
18.5.2010	17:48	OPIS HZS OLK	OPIS	HZS [redacted] požádal o povodňový (čerpací)odřad - MCS 400, s místem dislokace v Kroměříži.HZS hl. m. Prahy (čerpací odřad) byl uveden do pohotovosti.		OPIS4-X P
18.5.2010	17:50	OPIS	ZU	posláno potvrzení pro Polsko	email	OPIS2
18.5.2010	17:52	ZÚ Hlučín	OPIS	Velitel odřadu do Polska - [redacted]	[redacted]	OPIS1
18.5.2010	17:58	Hlučín	Brno	ZÚ HZS ČR - výjezd směr polsko		OPIS2
18.5.2010	18:00	gener. ředitel (ZU Hlučín)	OPIS	Výjezd odřadu do PLR		OPIS3
18.5.2010	18:21	Brno	generální ředitel	podána informace generálnímu řediteli		OPIS2
18.5.2010	18:26	Brno	Brno	podána informace o stavu povodni		OPIS2
18.5.2010	18:33	Brno	Brno	praha je připravena splnit náš požadavek		OPIS2

Datum	Čas	Kdo	Komu	Stručný popis	Poznámka	Zadal
3.6.2010	12:30	OPIS	OPIS	Zasedání štábu GR , ve 13:00 ukončen, další zasedání v 17:00		OPIS3
3.6.2010	13:11	OPIS	OPIS	OPIS mluvil s velitelem odřadu v Polsku, dají do pořádku čerpadlo a doprovodí je do Sandoměř		OPIS3
3.6.2010	13:26	OPIS	OPIS (SHR)	OPIS informován o technice a materiálu, který bude využit ze zásob SHR		OPIS2
3.6.2010	13:55	OPIS	PMK	pro odřad je stanice určení HZS Otrokovice, kontaktní osoba xxxxx xxxxx, tel. xxx xxx xxx		OPIS2
3.6.2010	13:58	OPIS	JČK	Informován JČK o místě určení odřadu , stanice HZS - Uherské Hradiště , kontaktní osoba xxxxx xxxxx, tel. xxx xxx xxx		OPIS3
3.6.2010	14:08	OPIS	ZLK	Vysokokapacitní čerpadlo MČS?? z hzs Brno NELZE Z TECHNICKÝCH DŮVODŮ (přístupnost a nezpůsobilý terén) v ZLK nasadit		OPIS1
3.6.2010	14:45	PAK	OPIS	řeka Chrudimka dosáhla 3.SPA v Nemošice		OPIS3
3.6.2010	14:45	Skupina spojení	NMC Pegas	Předána informace o vysoké pravděpodobnosti výskytu srážek v oblasti Moravy. Informování o nutnosti vyřešení všech závad do 17:00 a vyslovena nabídka pomoci. Systém PEGAS pracuje bez závad.		OPIS4-X P
3.6.2010	15:05	MSK	OPIS	OPIS obce Krzenovice (Morava) po samosprávném rozhodnutí vyrazila na čerpání do obce Krzenovice v Polsku (pomoc spřátelené		OPIS2
3.6.2010	15:13	SCK	OPIS	Odřad v Jelci za hodinu končí s prací, RD SCK potřebuje informace o tom, jestli bude odřad pokračovat jinak, nebo jestli se budou stahovat zpět		OPIS2
3.6.2010	15:16	OPIS	OPIS	PMK a JČK dostali pokyn aby odřady nečekaly na rozkaz a vyrazily na místa určení		OPIS3
3.6.2010	15:20	Skupina spojení	OPIS	Zahájena instalace Q GIS klienta pro zobrazování dat z datového skladu na PC štábu GR a ntbk Ř OPŘ. Dle požadavku Ř KIS bude proveden export vybraných vrstev z GEODATABÁZE (produkt ESRI), které bude možné následně zobrazovat v SW Q GIS (volně šiřitelný).		OPIS4-X P
3.6.2010	15:25	PMK	OPIS	Odřad vyrazil na moravu		OPIS2
3.6.2010	15:27	JCK	OPIS	Odřad z Jindřichova Hradce vyrazil na moravu		OPIS2
3.6.2010	15:45	OPIS	Božena Kozáček	Do hodiny by měla polská strana sdělit, jak bude potřeba odřad sck (pravděpodobný odjezd je zítra v 10:00)		OPIS2
3.6.2010	16:00	OPIS	PMK, JCK, ZLK	Odeslány rozkazy pro povodňové odřady (fax)		OPIS3
3.6.2010	16:25	OPIS SČK	OPIS	Zrušen požadavek na vrtulník		OPIS3

Datum	Čas	Kdo	Komu	Stručný popis	Poznámka	Zadal
16.6.2010	22:54	odřad OLK	OPIS	vše v pořádku, čerpáme stále v Sandoměřu, vedle nás je THM. Balit budeme podle dohody s Poláky v daném termínu a odvezeme se.		OPIS1
17.6.2010	18:00	MSK	OPIS	HLášení z KŠ, nasazeno 100 vojáků, poměry v Sandoměřu nozové zásobování pitnou vodou.		OPIS1
17.6.2010	13:39	OZ	OPIS	Dotaz na růstak OLK, na Varsava mají vzrost 30cm.		OPIS1
17.6.2010	17:00	odřad ULK	OPIS	Dotaz na růstak OLK, na Varsava mají vzrost 30cm.		OPIS1
17.6.2010	18:09	KČSR	OPIS	Plánu žádost o prodloužení práce šateckého čerpadla do 20.6.		OPIS1
17.6.2010	19:10	OPIS	Dotaz	Dotaz, jestli se může vzrost OLK v Polsku do 20.6. - mohou, oznámíme Varsava a odřadu v Sandoměřu		OPIS1
17.6.2010	19:20	OPIS	Odřad ULK	Odřad ULK vyrozuměn že může růstak na místě do 20.6., odřad plánuje přesun 21.6., a tímto řešením se počítá.		OPIS1
17.6.2010	21:00	Odřad OLK	OPIS	čerpáme na maximální výkon, poláci budou pravděpodobně překopávat ještě hráz. Je strany Polska je další sájem o pokračování mise.		OPIS3
18.6.2010	9:40	OPIS	prodloužení	prodloužení pojištění ULK odřadu v Polsku do 21.06.		OPIS3
18.6.2010	19:00	OPIS	prodloužení	prodloužení pojištění OLK a Hlučina odřadu v Polsku do 19.06.		OPIS3
18.6.2010	19:30	OPIS	OPIS	Ukončení priority krizových čísel.		OPIS1
19.6.2010	01:01	Slabochka, velitel odřadu OLK v Polska	OPIS	Činnost odřadu ukončena. Do rána proběhne sbalení a příprava na odjezd. V 08:30 rozloučení za přítomnosti ministra vnitra Polska. Poté odjezd směr Olomouc.	předáno na KOPIS	OPIS1
19.6.2010	6:47	koordinátor	OPIS	Odřad Hlučin vyrazil k návratu z Polska		OPIS8
19.6.2010	11:04	OLK - Slabochka	OPIS	OLK odřad vyrazil na cestu zpět, mají polský doprovod		OPIS1
19.6.2010	13:55	Koordinátor	OPIS	odřad ZU Hlučin je zpět		OPIS1
19.6.2010	17:01	Slabochka OLK	OPIS	odřad OLK překročil hranice		OPIS1
19.6.2010	19:05	Slabochka OLK	OPIS	odřad OLK je na základně - v pořádku		OPIS1
21.6.2010	10:00	OPIS	Odřad MSK	Jedeme, jsme před Těšínem, vyjeli jsme přibližně v šest.		OPIS8
21.6.2010	20:45	Odřad ULK	OPIS	Ve 20:35 jsme dorazili na základnu bez závad, na čerpadle budou zahájeny práce		OPIS3
22.6.2010	18:15	SSHR	OPIS	Požadavky na SSHR		OPIS1

Zdroj: interní dokument MV-GR HZS ČR

4.2.1.1 Zhodnocení systému nasazení a řízení

Všechny řídicí organizace a to jak národní tak mezinárodní, které zajišťují přípravu a vlastní vysílání jakékoliv humanitární pomoci musí vždy po ukončení akce vyhodnotit všechny pozitivní a negativní skutečnosti. Vyhodnocením, se rozumí analýza průběhu řízení a poskytování humanitární pomoci a to všech stupňů řízení⁴⁹. Tyto stupně řízení můžeme rozdělit na prvotní a následné. Mezi prvotní stupně, kterými se zabývá tato práce řadíme sled událostí od přijetí informace o mimořádné události až do výjezdu např. určeného odřadu (kroky 0 až 5 viz. obrázek č. 4.)

Nejdůležitější výsledky, zjištěné z výše uvedené případové studie, analýzy odborné literatury a doplněné o vlastní praktické zkušenosti z řízení jednotek Požární ochrany a dále informací zjištěných nestandardizovaným rozhovorem - dotazováním odborníků⁵⁰ z řad Hasičského záchranného sboru ČR:

1. Z důvodu větší přehlednosti o zahraniční mimořádné události psát její časovou osu odděleně od ostatních mimořádných událostí.
2. Přesně užívat celá jména včetně funkcí (možno předem zadat do databáze).
3. Důsledně psát všechny zjištěné skutečnosti z důvodu zpětného dohledání.
4. Důsledně dodržovat kroky při řízení od přijetí žádosti o pomoc.
5. Pokračovat v systému předčasného informování jednotek určených k možnému výjezdu (například pomocí SMS zpráv).
6. Zvážit navýšení současné finanční hotovosti poskytované jednotce před odjezdem a to z důvodu nepředpokládaných finančních výdajů v místě nasazení (např. dálniční poplatky, nákup náhradních dílů).
7. Vybavení modulu č. 1 - Vysokokapacitní odčerpávání o kontejner nouzového přežití, z důvodu větší soběstačnosti jednotky.
8. Vybavení modulu č. 1 - Vysokokapacitní odčerpávání o ženižní náradí (lopaty, atp.).

⁴⁹ Stupněm řízení rozumíme: Strategické, Operační a taktické řízení.

⁵⁰ Nestandardizovaný rozhovor o této problematice byl proveden s vzorkem 5 příslušníků HZS ČR.

9. Dovybavení vozidel systémem GPS vč. aktualizovaných mapových podkladů z důvodu lokalizace místa nasazení.
10. Dovybavení spojovými prostředky, jakými jsou např. satelitní mobilní telefony (především pro mise mimo EU).
11. Zdravotní stav – zvážení vlastního a rodinného zdravotního stavu z důvodu nasazení v zahraničí bez možnosti předčasného návratu domů.
12. Očkování - připravovat se na možné nasazení v oblastech s výskytem různých druhů tropických nemocí.
13. Mít předem v místě nasazení vytipované osoby (odborníky), jako jsou např. tlumočníci (nespoléhat se vždy jen na Styčné důstojníky např. z důvodu nemoci či zranění).
14. Mít zajištěné mimořádné vybavení (např. dozimetry) včetně proškolení pro např. Styčné důstojníky, kteří jsou vysláni jen jako pozorovatelé EU-MIC.
15. V případě transportu odborníka (např. SÚJB, PČR) na místo události běžným komerčním letem, včas řešit vzhledem k těžkému vybavení finance za nadváhy zavazadel – mimořádně vysoké finanční náklady.

5. Diskuze

5.1 Systém řízení Polské republiky

V případě, že je Polská republika oficiálně požádána o humanitární pomoc, řízení se v této fázi ujímá Národní velitelství Státní požární ochrany s jejím operačním střediskem, jako národním kontaktním a řídicím bodem⁵¹ (obdobně jako OPIS MV-GŘ HZS ČR). Na základě všech dostupných informací, např. i z informačních zdrojů UN-GDACS a VIRTUAL OSOCC (využívané i OPIS MV-GŘ HZS ČR) je vývoj mimořádné události neustále monitorován a analyzován. Tyto informace dále posuzují především styční důstojníci, kteří jsou zároveň i členy modulů CO. V případě, že je mimořádná událost považována za vážnou, je Ministerstvu vnitra postoupeno doporučení ke zvážení poskytnutí pomoci (např. vyslání modulu CO - USAR). Dále jsou o možnosti vyslání záchranného týmu do postižené země informováni řídicí představitelé Státní požární ochrany (ředitel nebo jeho zástupce), kteří konzultují informace s Ministrem vnitra a v případě předpokládaného nasazení, dojde k setkání klíčového managementu v národním velitelství ve Varšavě. Podle polských zákonů o konečném nasazení jednotky do mezinárodní záchranné operace rozhoduje ministr vnitra a detailní rozkaz nasazení vytváří ředitel Státní požární ochrany. Po celou dobu těchto jednání, aktualizují operační a styční důstojníci střediska národního velitelství Státní požární ochrany data na Virtual OSOCC a to z důvodu přehledu o připravenosti polského týmu. Aktivace určeného modulu Civilní ochrany pak následně probíhá prostřednictvím služby konajícího důstojníka Národního kontaktního bodu, který nejprve přímo zašle SMS příslušnému managementu záchranného týmu a až poté, probíhá vlastní telefonické informování. V případě potřeby jsou pro aktivaci využívána i regionální operační střediska regionálních velitelství Státní požární ochrany (obdobu krajských operačních a informačních středisek u HZS krajů). Současně je aktivován podpůrný tým národního velitelství, který rovněž zodpovídá za připravenost týmu na

⁵¹ Zdroj: *Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: <http://www.straz.gov.pl/page/index.php>

mezinárodní záchrannou operaci. Možní velitelé týmu a styční důstojníci záchranné jednotky jsou prostřednictvím operačních středisek informováni o situaci a složení týmu.

Následná doprava z místa shromáždění do postižené země je organizována Ministerstvem vnitra. Ministerstvo vnitra má pro tyto účely podepsanou dohodu s Ministerstvem obrany o poskytnutí požadované součinnosti z důvodu záchranné a humanitární operace v zahraničí. Doprava pozemní cestou z určené hasičské stanice do místa shromáždění je organizovaná i regionálními velitelstvími Státní požární ochrany. Veškeré mezinárodní operace jsou řízeny podle vytvořených postupů tak, aby byla vždy zajištěna plná podpora týmu. Podpora týmů pokrývá např. tyto následující oblasti:

1. Denní monitoring informací a jejich šíření,
2. Informační podpora pomocí službu konajících styčných důstojníků,
3. Obstarávání a doplňování zásob,
4. Vytvoření komunikačních kanálů.

Rozdělení úkolů v polském národním velitelství Státní požární ochrany a ostatních strukturách je složeno vždy tak, aby byly plněny následující fáze operace:

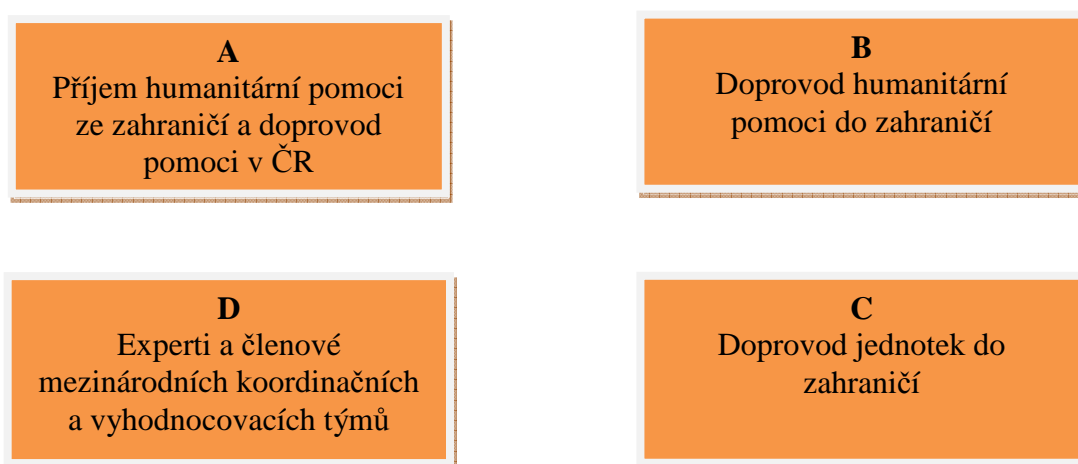
1. Příprava na operaci,
2. Aktivace,
3. Průběh operace,
4. Demobilizace,
5. Fáze po ukončení operace.

Jestliže tedy porovnáme základní systémy řízení a poskytování záchranné a humanitární pomoci České republiky a Polské republiky, dojdeme k závěru, že obě země používají téměř shodný systém strategického a operačního řízení.

Důležitou otázkou, vyplývající z výše uvedeného textu ale je, zda je vhodné vysílat jako členy modulů CO styčné důstojníky sloužící na OPIS, neboť může dojít v případě jejich odjezdu např. k nepřesnému nebo nedostatečnému předání informací.

Dle mého názoru je systém řízení používaný v ČR vhodnější, neboť operační důstojníci pracují pouze na operačních střediscích a styční důstojníci jsou již vlastní výkonnou složkou např. modulů CO.

Obrázek č. Rozdělení styčných důstojníků v ČR dle jejich činností.⁵²

Zdroj: pplk. Ing. Lenka Raškovská

⁵² V současnosti má HZS ČR k dispozici celkem 26 styčných důstojníků s touto jazykovou znalostí: Anglický jazyk 24x, Německý jazyk 5x, Ruský jazyk 5x, Polský jazyk 5x, Maďarský jazyk 1x, Francouzský jazyk 1x.

5.2 Finanční aspekty Humanitární pomoci

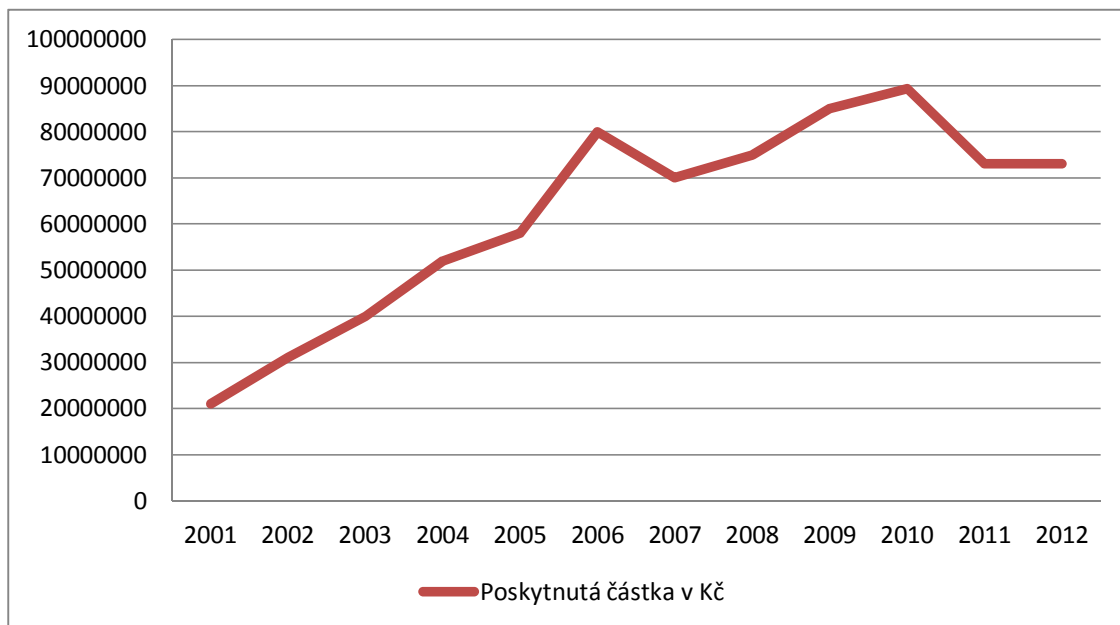
Prevence je nejúčinnější nástroj přípravy na mimořádné události a tudíž je díky ní možné ušetřit mnoho lidských životů a následně vynaložených finančních prostředků⁵³. Toto však závisí především na velmi kvalitním plánování preventivních kroků a je nutné v této fázi využívat statistické ukazatele, jakými např. mohou být: druhy MU, lokality MU, počty mimořádných událostí, počty zraněných či mrtvých. Dále jsou nutné finanční ukazatele.

Díky přehledu poskytnuté humanitární pomoci uvedené v příloze této práce, lze říci, že poskytování humanitární pomoci bude vždy velmi finančně náročné a to např. z důvodu vzdálenosti postižených zemí od ČR. Proto je finanční aspekt poskytování humanitární pomoci jedním z nejdůležitějších a nelze ho zde z důvodu diskuze opomenout. S jistotou můžeme konstatovat, že poskytování humanitární pomoci bylo, je a bude vždy omezeno pouze finančními prostředky. Finanční prostředky jsou dobrým způsobem investovány, neboť pomáhají zachraňovat lidské životy, musíme však neustále vést odborné diskuze nad tímto tématem. Z ekonomicko-statistického hlediska je při plánování financí na humanitární pomoc nutné také vycházet z let předešlých⁵⁴. Pro tyto účely je nutné vést podrobně všechny informace, díky kterým můžeme následně efektivně plánovat další výdaje i s ohledem na aktuální finanční možnosti daného státu.

⁵³ Náklady spojené se zapojením České republiky do mezinárodních záchranných operací se hradí z finanční rezervy na humanitární pomoc vytvořené v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladní správa prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí.

⁵⁴ Viz. Příloha – Interní dokument GR HZS ČR - Přehled poskytnuté humanitární pomoci ČR

Graf č. 3. Vyčleněné finanční prostředky ČR na humanitární pomoc v letech 2001-2011⁵⁵

Zdroj: Interní dokument MV-GŘ HZS ČR

⁵⁵ Dále rozpracováno v kapitole s názvem Přílohy.

6. Závěr

Prvořadým úkolem této diplomové práce bylo, aby případný návrh změn struktury prvotního řízení byl využitelný v praxi a dále byla práce jako celek vhodná ke studiu problematiky řízení záchranné humanitární pomoci poskytované do zahraničí.

Z důvodu praktického využití výsledku výzkumu, uvádím na následujících stranách tabulku č. 8, jako vlastní návrh řešení zadaného výzkumného problému. Tato tabulka je členěna na dva svislé sloupce. Pravá část tabulky je částí informační, levá je částí kontrolní. V části informační jsou uvedeny nejdůležitější rozhodovací kroky, které nesmí být opomenuty. Část kontrolní navrhuji z důvodu, aby každý jednotlivý krok, který provede příslušný krizový manažer (např. řídicí důstojník, člen štábu) mohl po provedení označit za splněný. Tímto má kontrolu, že příslušné rozhodnutí bylo učiněno, informace byla předána atp., čímž se dále z uvedené tabulky stává vzor pro možný kontrolní dokument tzv. „Checklist“ tj. doklad o kontrole jednotlivých rozhodnutí při poskytování a řízení humanitární pomoci. Úkol „studijní“ byl řešen od počátku této práce a jeho výsledkem je řazení jednotlivých kapitol a textu tak, aby čtenář získal vždy nejprve obecné informace a na ně navazovaly informace konkrétní.

Zadaná výzkumná otázka byla, zda je možné zefektivnit rychlost vyslání záchranné humanitární pomoci do země postižené mimořádnou událostí. Na základě analýz a výsledků uvedených v této práci je zřejmé, že např. dle níže uvedené tabulky č. 3 je možné efektivnější prvotní řízení záchranné humanitární pomoci. Tímto byla zároveň potvrzena i zadaná hypotéza, že nasazení a řízení humanitární pomoci poskytované Českou republikou do zahraničí je proveditelné.

Závěrem zde uvedu princip, který mohou krizový manažeři použít pro včasné rozhodnutí o poskytnutí humanitární pomoci. Jedná se o princip falešně pozitivního rozhodování. Vždy je třeba přijmout určitá opatření, i když se později ukáže, že situace, která měla být příčinou jejich přijetí, vůbec nenastala, či pokud nastala, ne v předpokládaném rozsahu, neboť i „zbytečná“ aktivace Modulu CO či jakkoliv poskytnutá pomoc ukáže na slabiny systému mnohdy lépe než simulované cvičení.

Tabulka č. 3. Návrh řešení - vzor kontrolního listu

Kontrolní list systému řízení humanitární pomoci	
	<p style="text-align: center;">Informace o vzniku MU: Zastupitelský úřad ČR, EU-MIC, NATO-EADRCC.</p> <p>Kdy: Kde: Druh MU: Pozn.:</p>
	EU-MIC, NATO-EADRCC, Zastupitelský úřad předání informace na kontaktní bod v ČR (OPIS GŘ HZS ČR)
	Pouze informace o MU
	Jedná se o humanitární pomoci do států EU
	Jedná se o humanitární pomoci do států mimo EU
	Přijata informace na OPIS GŘ HZS ČR následně:
	Analýza a získávání dalších informací o MU (CECIS, EC-MIC, média)
	Předání informací: Řídící důstojník, pohotovost vedení MV GŘ HZS ČR, Ministerstvo zahraničních věcí a další orgány (Správa státních hmotných rezerv, atp.):
	Řídící důstojník provádí
	Svolání pracovní skupiny pro humanitární pomoc (Pomocí OPIS GŘ HZS ČR)
	Pokyn řídícího důstojníka (pomocí OPIS GŘ HZS ČR, informujte - vyhlášte předběžnou pohotovost dle druhu MU a požadavku pro: HZS kraje - Moduly, složky IZS)
	Vyhodnocování informací a možností poskytnutí humanitární pomoci na (MZV,MV,MF)
	HP BUDE POSKYTNUTA
	HP NEBUDE POSKYTNUTA

OPIS GŘ HZS ČR	
	Odeslání informace o poskytnutí-neposkytnutí na:
	EU-MIC Další:
	Předaktivace pomocí SMS zpráv Aktivace určených sil a prostředků – Moduly č.:
	Jednotky
	Místo pro shromáždění členů jednotky a materiálu
Řídící důstojník	
	Určí: styčného důstojníka.....velitele odřadu..... další členy:.....

	ÚKOLY PŘEVZALA PRACOVNÍ SKUPINA PRO HUMANITÁRNÍ POMOC MV GŘ HZS ČR (a dále zajišťuje a plní tyto a další úkoly):
	Monitoring informací o místě události
	Seznam všech členů odjíždějící jednotky
	Víza (ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí)
	Kontakty do místa nasazení pro styčného důstojníka + mapové podklady
	Příprava cesty: Letecká doprava Pozemní doprava Lodní doprava
	Zajištění letadla od:
	Pomoc PCR (doprovod):
	Příprava rozkazu GŘ HZS ČR
	Pojištění
	Očkování
	Seznam techniky a materiálu (vč. překladu např. do Anglického jazyka, Arabského jazyka)
	Finance - předání potřebné měny
	Příprava označení jednotky a materiálu (samolepky a vlajky Humanitární pomoc)
	Vytvoření složek o akci pro Velitele odřadu a Styčného důstojníka

OPIS GŘ HZS ČR	
	Poskytnutí informací tiskovému odd. pro vytvoření tiskové zprávy - informace o poskytnutí HP - TV, Internet, atd.
	KONTROLA KOMUNIKACE S: EU, NATO, MO, MF, MZV, MV, STYČNÝ DŮSTOJNÍK, ŘÍDÍCÍ DŮSTOJNÍK
Řídící důstojník provádí	
	Čtení rozkazu MV-generálního ředitele HZS ČR (před odjezdem, odletem) Podepsání cestovních příkazů Jiné:
	Čas odjezdu, odletu, aj.
OPIS GŘ HZS ČR	
	Komunikace - odřad - EU- vedení - odřad - rodiny členů - atp.

Řídící důstojník	
	Sleduje návrat jednotky do ČR
PRACOVNÍ SKUPINA PRO HUMANITÁRNÍ POMOC MV GR HZS ČR	
	Zajištění zdravotních a psychologických prohlídek po návratu
	Informace pro tisk
	Informace pro vedení HZS ČR, jiné správní orgány
	Jiné
	Refundace
	Vyčíslení nákladů – odeslání na Ministerstvo zahraničních věcí (dorovnání rozpočtu)
	Provedena kontrola a zajištění a na další mise

Zdroj: autor práce⁵⁶

⁵⁶ Tato tabulka byla vytvořena autorem práce na základě vyhodnocení dané problematiky.

7. Klíčová slova

Civilní ochrana,
Humanitární pomoc,
Mimořádná událost,
Modul civilní ochrany,
Operační řízení.

7.1 Překlad klíčových slov

Civil protection,
Humanitarian assistance,
Emergency,
Civil protection module,
Operation management.

8. Seznam použitých zdrojů

Publikace

1. ADAMEC, Vilém a Michail ŠENOVSKÝ. *Základy krizového managementu*. 2. vydání. Ostrava: SPBI, 2004, 102 s. ISBN 80-86634-44-2.
2. ADAMEC, V., ŠENOVSKÝ, M., HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vydání Ostrava: SBPI, 2007. 157 s. ISBN 978-80-7385-007-4
3. ADAMEC, V., ŠENOVSKÝ, M. *Právní rámec krizového managementu – Management záchranných prací*. 2. aktualizované a rozšířené vydání Ostrava: SPBI, 2007. 97 s. ISBN 80-86634-67-1
4. FOLWARCZNY, Libor a Jiří POKORNÝ. *Evakuace osob*. Ostrava: SPBI, 2006, 125 s. ISBN 80-86634-92-2.
5. FUCHS, Jiří. *Mezinárodní humanitární právo*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2007, 230 s. ISBN 978-80-7278-424-0.
6. GERLOCH, J, J HŘEBEJK a V ZOUBEK. *Ústavní systém České republiky*. 3. aktualizované vydání. Praha: Prospektrum, 1999. 520 s. ISBN 80-7175-077-8.
7. ŠAFR, Gustav. *VÝKLADOVÝ SLOVNÍK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU: Doplnkové texty pro posluchače kombinované formy studia studijního programu „Ochrana obyvatelstva“*. České Budějovice, 2008. 52s.
8. JUKL, Marek. *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly*. 2. vydání. Praha: Český červený kříž, 2005, 55 s. ISBN ISBN 80-254-1792-1.
9. LUKÁŠ, Luděk. *Informační podpora integrovaného záchranného systému*. Ostrava: SPBI, 2011, 157 s. ISBN 978-80-7385-105-7.
10. MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: SPBI, 2009, 136 s. ISBN 978-80-7385-065-4.
11. PROCHÁZKA, Zdeněk. *Humanitární pomoc v České republice*. 3. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006, 56 s. ISBN 80-860-53-1-1.
12. ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., VANĚK, M. *Bezpečnostní plánování*. 1. vydání Ostrava: SPBI, 2006. 86 s. ISBN 80-86634-52-4

13. ŠENOVSKÝ, M., BALOG, K. *Integrální bezpečnost*. 1. vydání Ostrava: SPBI, 2009. 109 s. ISBN 978-80-7385-076-0
14. ŠTĚTINA, Jiří. *Medicína katastrof a hromadných neštěstí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000, 429 s. ISBN 80-716-9688-9.
15. VEVERKA, Ivan. *Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství*. 1. vydání Praha: Vydavatelství PA ČR, 2003, 175 s. ISBN 80-725-1126-2.

Internetové zdroje

16. Knihovna. *Hlavní dokumenty* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://europa.eu/lisbon_treaty/library/index_cs.htm
17. *Ministerstvo vnitra: Civilní ochrana* [online]. 2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx>
18. Orgány a instituce Evropské unie. *Europa* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm
19. Právní předpisy. *EUR-LEX* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/RECH_legislation.do?ihmlang=cs
20. *Portál veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: Vyhledávání v zákonech. *Portál veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>
21. Poskytování humanitární pomoci do zahraničí. *USAR* [online]. 2006 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=196>
22. Publikace a dokumenty. *Evropská unie* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/index_cs.htm
23. Úřední věstník Evropské Unie: Rozhodnutí Komise ze dne 29. července 2010, kterým se mění rozhodnutí 2004/277/ES, Euratom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euratom o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. In: *L* 236. 2010, 53. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:236:FULL:CS:PDF>

Právní předpisy

24. Listina základních práv a svobod schválená usnesením ČNR č. 2/1993 Sb., ústavním zákonem č. 162/1998 Sb. součást ústavního pořádku, ve znění pozdějších předpisů.
25. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR.
26. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále jen „kompetenční zákon“), ve znění pozdějších předpisů.
27. Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
28. Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
29. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon) a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
30. Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.
31. Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
32. Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů.
33. Zákon č. 238/1991 Sb. o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.
34. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

35. Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění pozdějších předpisů.
36. Nařízení vlády č. 51/2004 Sb., o plánování obrany státu.
37. Usnesení vlády ČR č. 1254 ze dne 10. prosince 2004 k novelizaci Bezpečnostní strategie ČR.
38. Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS.
39. Vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů.
40. Vyhláška č. 97/2008 Sb., o vzorech služebních stejnokrojů příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR, jejich používání a způsobu vnějšího označení, a vzoru služebního průkazu (vyhláška o vystrojování a služebním průkazu příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR), ve znění pozdějších předpisů.
41. Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí z 10. července 2003, Částka 6/2003, Metodická pomůcka Ministerstva vnitra č. j.: PO - 1590/IZS - 2003 ze dne 30. června 2003, kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí.

9. Přílohy

Příloha č. 1 - Přehled poskytnuté humanitární pomoci ČR do zahraničí⁵⁷

⁵⁷ Zdroj: Interní statistický dokument MV-GŘ HZS ČR

Příloha č. 1 - Přehled poskytnuté humanitární pomoci ČR do zahraničí

Humanitární pomoc 2001

V roce 2001 se Ministerstvo vnitra ČR podílelo na mezinárodních humanitárních operacích v Polsku a Alžírsku po přívalových deštích (dodávky dek, vysoušečů, desinfekce pro vodní zdroje). S danou problematikou souvisela i příprava rozsáhlého mezinárodního cvičení v oblasti Ralska (září 2001), které mělo prověřit připravenost jednotek HZS ČR ve spolupráci s jednotkami polských hasičů. Toto cvičení bylo zrušeno z důvodu událostí-teroristického útoku dne 9. září 2001 v USA.

Humanitární pomoc 2002

Na rok 2002 byly vyčleněny prostředky ve výši 31 mil. Kč, po povodních v srpnu roku 2002 byla částka redukována na 21 mil. Kč. V roce 2002 tak poskytla Česká republika finanční a materiální humanitární pomoc ve 25 případech a v jednom případě byla poskytnuta pomoc záchranářská. Materiální humanitární pomoc byla poskytnuta do těchto zemí: Gruzie, Afghánistán, Konžská demokratická republika, Palestina, Uzbekistán, Argentina, Libanon, Korejská lidově demokratická republika a Senegal. Do Afghánistánu byla materiální pomoc poskytnuta celkem šestkrát a do Gruzie dvakrát. Finanční humanitární pomoc byla poskytnuta do těchto zemí: Demokratická republika Kongo, Palestina, Chile, Polsko, Francie, Albánie, Etiopie a Zambie. Další, velmi specifickou humanitární pomocí, byla pomoc pro uprchlíky v Africe, která proběhla na základě výzvy vysokého komisaře OSN a byla realizována prostřednictvím UNHCR (Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky). Záchranářská pomoc byla poskytnuta Zemské vládě Dolního Rakouska v období od 10. 8. - 16. 8. 2002 v průběhu povodní. Příslušníci z HZS kraje Vysočina a Zlínského kraje zasahovali v oblasti Dolního Rakouska v povodí řeky Kamp na území okresu Horn.

Humanitární pomoc 2003

Na rok 2003 byly vyčleněny prostředky ve výši 40 mil. Kč. V tomto roce poskytla Česká republika finanční a materiální humanitární pomoc v 16 případech a třikrát poskytla pomoc záchranářskou. Materiální humanitární pomoc byla poskytnuta do těchto zemí: Turecko, Alžír, Irák, Írán, Chorvatsko. Na základě žádosti turecké vlády poskytla Česká republika na přelomu března a dubna 2003 humanitární pomoc Turecké republice. Ze zařízení MV-generálního ředitelství HZS ČR v Kamenici byly dne 27. března 2003 vypraveny tři kamiony s dodávkou humanitární pomoci Turecké republice. Finanční humanitární pomoc byla poskytnuta do těchto zemí: Argentina, Srí Lanka, Rumunsko, Libérie, Mongolsko, Gruzie, Libanon, Irák (2x), Mezinárodní výbor Červeného kříže pro boj proti protipěchotním minám, Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky na humanitární operace ve světě. Záchranářská pomoc byla poskytnuta do Alžírsku, jako pomoc při řešení následků zemětřesení (záchranáři a kynologové). Dále do Francie jako pomoc při řešení následků povodní (velkokapacitní čerpadla s obsluhou), do Íránu jako pomoc při řešení následků zemětřesení (záchranáři a kynologové). Pomoci Francii a Íránu poskytnuté v prosinci 2003 byly hrazeny z finančních prostředků na rok 2004.

Humanitární pomoc 2004

Na rok 2004 byly vyčleněny prostředky ve výši 52 mil. Kč. Koncem prosince roku 2003 nastaly dvě humanitární akce, kterými byly povodně v jižní Francii a zemětřesení v Íránu. V té době však již byly veškeré finanční prostředky, které byly na daný rok 2003 vyčleněny (40 mil. Kč), rozděleny a provedeno závěrečné roční vyúčtování. Finanční náklady na tyto dvě humanitární akce byly vyúčtovány z finančních prostředků vyčleněných na rok 2004. Záchranářská pomoc v roce 2004 nebyla poskytnuta. Materiální humanitární pomoc byla poskytnuta do: KLDR (kritická humanitární situace – stomatologický materiál), Maroko (zemětřesení - příkrývky), KLDR (srážka vlaků – zdravotnický materiál), východní a jihovýchodní Evropa - Rumunsko (boj proti HIV/AIDS). Finanční humanitární pomoc: Afghánistán, Madagaskar, Čad – Súdán (2x), Dominikánská republika, Haiti, Gruzie, Tádžikistán, západní Afrika, Jamajka,

Japonsko, Angola, OSN UNAIDS, Srbsko a Černá hora, Kambodžské království. V roce 2004 poskytla Česká republika finanční a materiální pomoc ve 19 případech, 17 zemím a jedné mezinárodní organizaci.

Humanitární pomoc 2005

Na rok 2005 byly vyčleněny prostředky ve výši 58 mil. Kč. Dalších 100 mil. Kč bylo vyčleněno vládou dodatečně na velké katastrofy (tsunami v JV Asii, hurikán v USA, zemětřesení v Pákistánu). V roce 2005 poskytla Česká republika finanční, materiální a záchranářskou pomoc v 17 případech, 15 zemím. Materiální humanitární pomoc byla poskytnuta do: Jihovýchodní Asie (tsunami) - balená pitná voda, prostředky na dezinfekci vody, dýchací přístroj, školní potřeby. Zbylé finanční prostředky jsou využívány na humanitární projekty v místě. Švédské království (sněhové bouře) leden 2005 - elektrocentrály. Rumunsko I (záplavy) květen 2005 - úpravný vody. Rumunsko II (záplavy) červenec 2005 - elektrocentrály, potravinové a hygienické balíčky. Bulharsko I (záplavy) červen 2005 - malá čerpací technika. Bulharsko II (záplavy) červenec 2005 - desinfekční prostředky. USA (Katrina) září 2005 - příkrývky, lehátka a stany. Pákistán (zemětřesení) říjen 2005 - léky, zdravotnický materiál, příkrývky, stany, přípravky na úpravu vody a humanitární projekty v místě. Srbsko a Černá hora (záplavy) duben 2005 - náklady za dopravu vysoušečů a realizace pomoci. (Vysoušeče zapůjčila nevládní organizace Člověk v tísní.) Finanční humanitární pomoc byla poskytnuta do: Beslan, Jihovýchodní Asie, Tádžikistán, Gruzie, Chile, Niger, Libye, Guatemala a Salvador, Pákistán. Záchranářská humanitární pomoc byla poskytnuta do: Pákistánu (zemětřesení) říjen 2005 - Zdravotnická záchranná jednotka ČR byla tvořena z 23 osob (8 příslušníků HZS ČR, 15 lékařů a sester, kteří byli v průběhu působení částečně vystřídáni. Jednotka působila v městě Rawala Kot, vzdáleném asi 80 km od Islámábádu. Jednalo se o značně poničené město s 60 000 obyvateli, ležící na náhorní plošině ve výšce 1 800 m n. m.. Záchraná jednotka působila v místě 16 dnů. Úkolem příslušníků HZS ČR bylo celkově řídit jednotku, zajistit návaznost na pákistánské a mezinárodní krizové orgány a zajišťovat logistické zázemí jednotky. Zdravotnická záchranná jednotka v místě realizovala celkem 868 ambulantních ošetření,

z toho celkem 113 menších operačních výkonů, a 11 větších operací (chirurgických zákroků). Vzhledem k dobrému jménu, které si lékaři z našeho týmu získali, každý den přibývalo i nechirurgických pacientů (např. nachlazení.) a z celkového počtu ambulantně ošetřených to činilo 285 pacientů. Následně byl do postiženého Pakistánu vyslán lékařský tým Armády České republiky v počtu do třiceti osob na dobu 60 dnů.

Humanitární pomoc 2006

Na rok 2006 byly vyčleněny prostředky ve výši 65 mil. Kč, Česká republika poskytla finanční humanitární pomoc do 11 zemí Asie a Afriky (Vietnam, Afghánistán, Kambodža, Angola, Tanzánie, Indonésie, Thajsko, Filipíny, Srí Lanka, Keňa, Etiopie). V roce 2006 byla poskytnuta také částka 7,2 mil. Kč z finanční rezervy Ministerstva zahraničních věcí ČR. Byla využita na finanční humanitární pomoc Libanonu, materiální humanitární pomoc Izraeli a na nerealizovanou záchranářskou pomoc do Španělska, kde vznikly finanční náklady při přípravě na vyslání pomoci. Španělsko požádalo o pomoc v souvislosti s rozsáhlými lesními požáry. Protože se však v místě změnila klimatické podmínky, byly všechny nabídnuté jednotky španělskou vládou odmítnuty. Do Španělska bylo připraveno vyjet 48 příslušníků HZS ČR s 11 kusů hasičské techniky. V roce 2006 byla poskytnuta materiální humanitární pomoc pouze v jednom případě a to izraelským hasičům v souvislosti s konfliktem na Blízkém východě. Raketové útoky způsobovaly obrovské množství požárů, při nichž hasiči zničili nebo poškodili velké množství svého vybavení. Materiál doprovázelo 6 členů speciální záchranné jednotky (USAR odřadu) a 2 psycholožky z psychosociální služby HZS ČR. Členové USAR odřadu měli za úkol v místě předání materiál vyložit z letadla a předat ho. Letadlo, které dopravovalo materiální pomoc, mělo před odletem stanoven úkol dopravit z Kypru do střední Evropy uprchlíky – občany EU, kteří z oblasti Blízkého východu utekli před válečným konfliktem, proto byly součástí jednotky také psycholožky HZS ČR. V průběhu letu byla tato akce zrušena pro nezáměr uprchlíků o dopravu do střední Evropy. V srpnu 2006 došlo v oblasti Guimarských ostrovů na Filipínách k havárii tankeru s ropou. Česká republika vyslala, na základě žádosti o pomoc, do oblasti dva české odborníky, kteří od 16. října na Filipínách týden

pomáhali místním úřadům vyrovnat se s následky rozsáhlé ekologické katastrofy. Čeští odborníci měli za úkol se na místě seznámit se situací, odebrat v postižených oblastech vzorky a doporučit filipínským úřadům nejvhodnější postupy biodegradace uniklé ropy na zasaženém pobřeží (nasazení určitých speciálně zkulturnovaných kmenů bakterií). Mikroorganismy svým metabolismem rozkládají toxické látky na neškodné sloučeniny. Odborníci v místě současně působili jako pomoc vyslaná Evropskou komisí. Dalších 15 mil. Kč bylo schváleno usnesením vlády ze dne 2. srpna 2006 z kapitoly Všeobecná pokladní správa, položky Vládní rozpočtová rezerva, na humanitární pomoc v souvislosti s konfliktem na Blízkém východě. Částka 7 mil. Kč byla poskytnuta na neodkladnou pomoc v Libanonu a částka 8 mil. Kč byla využita v roce 2007 na postkonfliktní pomoc prostřednictvím zastupitelského úřadu v Bejrútu.

Humanitární pomoc 2007

Na rok 2007 byly vyčleněny prostředky ve výši 70 mil. Kč. V tomto roce poskytla vláda ČR humanitární pomoc do 26 zemí Evropy, Asie, Afriky a Latinské Ameriky (Afgánistán, Súdán, Irák, Bolívie, Šalomounovy ostrovy, Zambie, Malajsie, Mosambik, Džibutská republika, Srí Lanka, Srbsko (Kosovo), Jemen, Albánie, Makedonie, Moldavsko, Peru, Nepál, KLDR, Uganda, Dominika, Belize, Barma, Ghana, Karibik, Bangladěš a Palestinské autonomní území). Materiální humanitární pomoc ve výši 2 mil. Kč poskytla Česká republika Albánii a Makedonii v důsledku rozsáhlých lesních požárů, které v červenci roku 2007 tyto země postihly. Další materiální humanitární pomoc byla schválena Ministrem zahraničních věcí v srpnu 2007, Česká republika poskytla humanitární pomoc Moldavsku ve výši 4,2 mil. Kč. Částka byla poskytnuta formou dodávky osiv ozimé pšenice pro zemědělské oblasti postižené katastrofálním suchem. Uvedená částka pokryla veškeré náklady související s nákupem osiva, železniční přepravou, zajištěním certifikátů a dalších potřebných dokumentů, clem a propagačním vybavením dodávky. Moldavská strana ocenila včasnou pomoc a vysokou kvalitu osiva a rovněž skutečnost, že ČR reagovala na výzvu moldavské vlády k mezinárodnímu společenství v souvislosti s katastrofálním suchem z konce července 2007 jako vůbec první země.

Celkem třikrát byla v průběhu roku 2007 poskytnuta finanční humanitární pomoc Súdánu. V únoru 2007 se jednalo o částku 5 mil. Kč, která byla poskytnuta jako finanční příspěvek prostřednictvím Světového potravinového programu OSN na jeho operaci zaměřenou na zajištění základní výživy pro obyvatelstvo postižené vnitřním konfliktem zejména v Dárfúru. Stejná částka putovala v červnu prostřednictvím Evropské komise na zajištění mírové mise Africké unie AMIS v Dárfúru v rámci African Peace Facility při řešení jedné z největších humanitárních krizí na světě a v srpnu 2007 poskytla Česká republika finanční humanitární pomoci Súdánu ve výši 500 tis. Kč určených humanitární organizace HART (Humanitarian Aid Relief Trust) na humanitární aktivity v Súdánu.

Humanitární pomoc 2008

Na rok 2008 bylo vyhrazeno na poskytování humanitární pomoci celkem 75 mil. Kč – vláda ČR poskytla humanitární pomoc do 23 zemí Evropy, Asie, Afriky a Latinské Ameriky (Libanon, KLDLR, Malajsie, Keňa, Čína, Tádžikistán, Albánie, Kongo, Súdán, Barma, Senegal, Afghánistán, Etiopie, Turecko, Timor Leste, Irák, Ukrajina, Moldavsko, Rumunsko, Gruzie, Zimbabwe, Haiti a Africký roh). Materiální humanitární pomoc poskytovala Česká republika do zahraničí v průběhu roku 2008 celkem šestkrát, za transport a předání materiálu zodpovídali ve všech případech příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky. V březnu 2008 došlo v Albánii ve městě Gerdec, poblíž Tirany k výbuchu muničního skladu. Následnými výbuchy muničního skladu byly zasaženy vesnice a postiženi lidé, Česká republika poskytla postižené zemi materiální humanitární pomoc ve formě krevní plazmy, léčiv. Celková cena humanitární pomoci dosáhla výše 2 mil. Kč. V květnu 2008 poskytla Česká republika pomoc ve výši 2 mil. Kč jako humanitární pomoc Číně na odstraňování ničivých následků zemětřesení v provincii S'-čchuan v jihozápadní Číně. První část materiální humanitární pomoci byla poskytnuta formou dodávky medikamentů a druhou část ve formě 9 kusů stanů dopravili hasiči na letiště ve Frankfurtu nad Mohanem (SRN), odkud byl materiál čínskou leteckou společností ve spolupráci s Monitorovacím a informačním centrem Evropské unie přepraven do místa určení.

V důsledku rozsáhlých záplav, které zasáhly oblast východní Evropy, uskutečnila Česká republika na přelomu července a srpna 2008 předání materiální humanitární pomoci Rumunsku (12 elektrocentrál), Ukrajině (6 čerpadel, 500 nafukovacích lehátek, 500 spacích pytlů, 240 pohotovostních balíčků prádla a Moldavsku (10 čerpadel, 6 elektrocentrál, 500 vysokých gumových bot). Celkové hodnota poskytnuté pomoci dosáhla výše cca 2,8 mil. Kč.⁵⁸ Poslední materiální humanitární pomoc České republiky do zahraničí byla realizována v polovině srpna 2008. Zdravotnický materiál v hodnotě 2 mil. Kč byl poskytnut Gruzii po válečném konfliktu s Ruskem, vzhledem k situaci v Gruzii byla pomoc předána na letišti v Jerevanu v Arménii. Celkem třikrát byla v průběhu roku 2008 poskytnuta finanční humanitární pomoc Barmě. V květnu 2008 se jednalo o částku ve výši 2,5 mil. Kč poskytnutou prostřednictvím Mezinárodního výboru Červeného kříže na odstraňování následků škod způsobených cyklonem Nargis. A dále poskytla Česká republika v květnu 2008 finanční příspěvek neziskové organizaci ADRA (2 mil. Kč), neziskové organizaci Free Burma Rangers (0,5 mil. Kč) a v červenci 2008 neziskové organizaci Člověk v tísni – společnost při České televizi, o. p. s. částku 5 mil. Kč na odstraňování následků po cyklonu Nargis. Humanitární pomoc záchranná nebyla v průběhu 2008 do zahraničí poskytnuta.

Humanitární pomoc 2009

Na rok 2009 byly vyčleněny prostředky ve výši 85 mil. Kč. V roce 2009 poskytla vláda ČR humanitární pomoc do 20 zemí Evropy, Asie, Afriky a Latinské Ameriky (Gaza, Zimbabwe, Kostarika, Malajsie, Somálsko, Afghánistán, Pákistán, Barma, Kongo, Keňa, Srí Lanka, Tchaj-wan, Brazílie, Etiopie, Uganda, Filipíny, Indonésie, Ukrajina, Salvador a Nikaragua). V zemích jako Gaza, Jemen, Pákistán, Somálsko či Srí Lanka se humanitární situace obyvatelstva prudce zhoršila vlivem ozbrojených konfliktů. Na tuto oblast humanitární pomoci ČR věnovala 34 mil. Kč (40 % rozpočtu). Teritoriálně bylo do Asie věnováno 35 mil. Kč, do Afriky 28 mil. Kč a na Blízký východ (Gaza) 15 mil. Kč, Latinská Amerika dostala 3,5 mil. Kč a v Evropě byl

⁵⁸ Humanitární pomoc ve formě např. elektrocentrál se již nikdy do země původu nevrací. Důvodem jsou neekonomické náklady a rovněž skutečnost, že díky např. návodům v anglickém jazyce mohou být používány v postižené zemi při dalších mimořádných událostech.

poskytnut příspěvek ve výši 850 tis. Kč na Ukrajinu na pomoc při chřipkové epidemii. Územně nespecifikovaný byl příspěvek 2,5 mil. Kč do Fondu rychlé reakce OSN (UN CERF – United Nation - The Central Emergency Response Fund). V průběhu roku 2009 nebylo možné z ČR poskytnout záchranářskou nebo materiální pomoc, protože její poskytnutí by vzhledem ke vzdálenosti nebylo efektivní nebo ČR nedisponovala požadovanými komoditami. V roce 2009, zejména v jeho první polovině se ČR intenzivně podílela na vyslání koordinačních expertů jako součásti EU-MIC týmu v rámci Mechanismu rozšířené spolupráce v oblasti civilní ochrany EU. Tyto akce jsou financovány Evropskou komisí a ČR na tyto akce dlouhodobě připravuje své experty. Čeští experti se účastnili následujících akcí: Moldávie (11. - 15. 1. 2009), cílem mise bylo posouzení možností poskytnutí humanitární pomoci Moldavské republice v souvislosti plynovou krizí ve východní Evropě. Namibie (24. 3. - 7. 4. 2009), cílem mise bylo identifikování vhodných komodit pro humanitární pomoc Namibii postižené rozsáhlými povodněmi. Povodně postihly i další státy, ale pouze Namibie požádala EU o pomoc. EU-MIC tým prováděl především monitorovací činnost v postižených oblastech za účelem informovat EU o urgentních potřebách postiženého obyvatelstva (základní hygienické potřeby). Tádžikistán (26. 5. - 5. 6. 2009), Cílem mise bylo posouzení potřeb obyvatelstva postiženého povodněmi a sesuvy půdy. Tým rovněž prováděl průzkum v postižených lokalitách a vyjednával o potřebách země se zástupci Tádžikistánu a mezinárodními humanitárními organizacemi.

Humanitární pomoc 2010

V roce 2010 byly na humanitární pomoc ČR do zahraničí vyčleněny prostředky ve výši 73 mil. Kč. Celkový rozpočet na humanitární pomoc v roce 2010 však činil 89 350 000 Kč. Plánovaná částka byla navýšena o 15 mil. Kč (Usnesením vlády č. 73/2010- mimořádná humanitární pomoc Haiti) a 5 mil. Kč (Usnesením vlády č. 787/2010 – humanitární pomoc Pákistánu). Česká republika v průběhu roku 2010 poskytla finanční humanitární pomoc do následujících zemí Evropy, Asie, Afriky a Ameriky: Polsko, Slovensko, Maďarsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Rusko, Afghánistán, Malajsie, Mongolsko, Barma, Pákistán, Írán, Palestina, Zimbabwe, Niger,

Čad, Haiti, Chile, Kuba a na projekty humanitární pomoci v zemích Afrického rohu. Ve většině případů byla poskytnuta finanční humanitární pomoc (prostřednictvím české nebo mezinárodní nevládní organizace), materiální humanitární pomoci poskytla Česká republika v květnu 2010 Maďarsku a záchranná humanitární pomoc byla využita ve dvou případech (Polsku a Slovensku). V roce 2010 se Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru (GŘ HZS) - podílelo na realizaci materiální humanitární pomoci Polsku, Maďarsku a Slovensku po jarních záplavách ve střední Evropě. Na základě žádosti Maďarska Evropské Unii o humanitární pomoc po povodních v květnu 2010 nabídla Česká republika humanitární pomoc ve formě celkem 100 000 ks protipovodňových pytlů. 28. 5. 2010 byl vypraven konvoj s humanitární pomocí, který se skládal z příslušníků HZS Moravskoslezského kraje a zaměstnanců Základny logistiky Olomouc. Na Slovensko byl vyslán povodňový odřad, složený z příslušníků HZS Moravskoslezského kraje a Záchranného útvaru HZS ČR z důvodu katastrofálních povodní. Odřad byl nasazen ve dnech 6. -10. 6. 2010 v obci Hráň. V průběhu měsíce května a června 2010 zasahovalo bezmála 150 hasičů z celkem 4 krajských HZS (HZS Olomouckého kraje, HZS Ústeckého kraje, HZS Středočeského kraje a HZS hl. m. Prahy) a Záchranného útvaru HZS ČR při odstraňování následků katastrofálních povodní, které Polsko zasáhly.

Humanitární pomoc 2011

Na rok 2011 bylo vyčleněno na státem poskytovanou humanitární pomoci celkem 73 mil. Kč (finanční prostředky státního rozpočtu alokované na humanitární pomoc). Česká republika v průběhu roku 2011 poskytla finanční humanitární pomoc do následujících zemí Evropy, Asie, Afriky a Ameriky: Afghánistán, Japonsko, Malajsie, Libye, Súdán, Africký roh, Západní Afrika, Pákistán, Zimbabwe, Thajsko, Turecko, Kambodža, Írán, Jemen, Palestinská autonomní území, Filipíny. Finanční pomoc je ve většině případů realizována prostřednictvím mezinárodních organizací či nevládních organizací přímo v místě potřeby formou humanitárních projektů na obnovu a podporu katastrofou zničených oblastí, infrastruktury apod. V průběhu roku 2011 nebylo možné z ČR poskytnout záchrannou nebo materiální pomoc, protože její poskytnutí by

vzhledem ke vzdálenosti nebylo efektivní nebo ČR nedisponovala požadovanými komoditami. V souvislosti s následky zemětřesení a tsunami a požadavku Monitorovacího a informačního centra EU (EU-MIC) byl vyslán na mimořádnou služební cestu do Japonska příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který v rámci koordinačního a vyhodnocovacího týmu Monitorovacího a informačního centra EU v postižené oblasti analyzoval požadavky postižené země a koordinoval materiální humanitární pomoc EU.